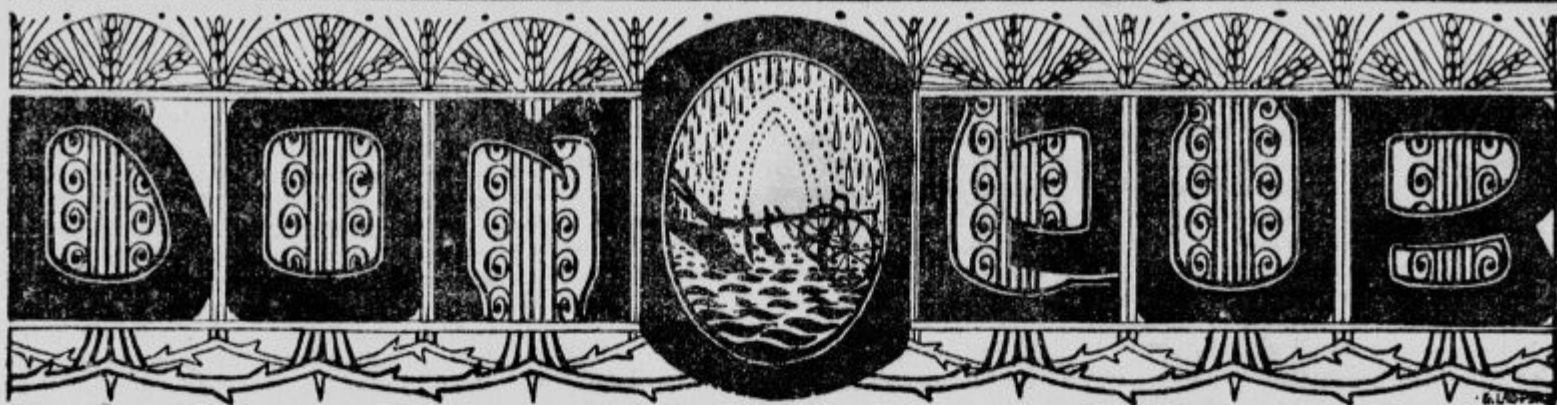

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. K. Z.

Spisi in dopisi se posiljajo Uredništvu Domoljuba,
naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu
Domoljuba, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Nove smeri.

V Evropi se vedno jasneje kaže nova preuredba evropskih držav. Skupine, ki so se tvorile med svetovno vojsko, so se takoj po sklenjenem miru začele rahljati; v začetku sicer zelo počasi, neopaženo in prikrito; sedaj pa je prišlo že skoro do odkritega preloma.

Med vojsko so si stale nasproti antanta na eni strani in centralne države na drugi strani. Centralne sile so bile razbite, ostala je močna, celemu svetu zapovedujoča antanta in zdelo se je, da bo tako ostalo dolgo vrsto desetletij.

Toda vedno bolj se je kazalo, da je države mogočne antante družil edino le strah in nevoščljivost do Nemčije, ki je povsod grozila izpodrinuti francosko, angleško in ameriško industrijo in tako zapreti tem državam najizdatnejši vir dohodkov.

Nemčija je na tleh, strah pred njo je za bližnjo bodočnost odstranjen in antanta nima več podlage, na kateri je bila zidana.

Med Anglijo in Francijo se je pokazala stara razpoka medsebojne konkurence. Anglija se je vedno bala močne Francije, in Francijo je vedno bolela rastoča moč Anglije. To medsebojno nezaupanje je staro že stoletja in je mnogokrat dovedlo do hudih vojska.

Francija je vsa zadnja leta čutila, da ji Anglija iz srea privošči, ker ne more iz Nemčije dobiti vojne odškodnine, brez katere ji ni mogoče popraviti opustošenih pokrajin, napolniti državne kase in odplačevati vojnih dolgov. Prav zato je na eni strani Francija brezobzirno stala Nemčiji na tilniku, prav zato pa je tudi Anglija Franciji nagajala, kjer je le mogla.

Isto je z vojnim plenom v Aziji, kjer se vse evropske velesile borijo za trg svojim izdelkom in za razne pravice pri izrpanju ondodnih zemeljskih zakladov. Vsaka država bi bila rada prva in edina pri največjem koritu.

V zvezi z Azijo gre boj za nadlado v Sredozemskem morju, ki je najkrajša in najcenejša pot v Azijo. Kdor bo imel to pot, ta bo imel prednjo Azijo.

In tako se vedno srditeje — čeprav tajno in prikrito — bje boj med Anglijo in Francijo.

V tem boju obedve skušata dobiti čim več zaveznikov. Tako se Francija v zadnjem času prav posebno prizadeva, da čimbolj priklene nase malo antanto — Jugoslavijo, Čehoslovaško in Rumunijo. Jugoslaviji in Rumuniji in Poljski je zato posodila vsaki po 300 milijonov frankov za oboroževanje — zakaj moč merijo moderne države po številu kanonov in bajonetov.

Obenem pa se Francija trudi, da bi si naklonila Rusijo. Zakaj, kamor se bo nagnila ta mogočna država, se bo poznalo. Dosedaj Francija Rusije sploh ni še priznala — radi predvojnih dolgov, ki jih Rusija neče pripoznati, francoski kapitalisti pa ne utrpeli. V zvezi z Rusijo Francija toliko bolj hiti, ker jo groze prehiteti Angleži, ki bodo najbrž dobili delavsko vlado. In prva stvar te vlade bo, da prizna Rusijo.

Francija skuša priti v Rusijo skozi Jugoslavijo. Zato je naša vlada sedaj že čisto drugačnega naziranja o boljševiški Rusiji, kot je bila pred leti. In govori se, da bo naša vlada kmalu predložila narodni skupščini predlog o priznanju Rusije. Temu sedaj baje še nasprotuje Pašić, ki pa nima večine za sabo. Jugoslavija bo potem imela nalogo zblížati Francijo in Rusijo.

Zadeva je tudi za nas toliko nujnejša, ker proti predrzi Italiji rabimo močne zaslonbe in to bi mogla brez dvoma biti Rusija.

Tudi z Nemčijo skuša Francija priti na jasno. Hoče sicer brezpogojno imeti vojno odškodnino, ker so sicer francoske finance v nevarnosti, da pojdejo za nemškimi — francoski frank stoji vedno manj trdno — toda poskuša do vojne odškodnine priti na ta način, da se francoska industrija zveže z nemško — seveda levji dobiček bi vlekla francoska industrija in s tem Francoska sama.

Celo na Grško je začel segati francoski vpliv in načrt, kako Grčijo vriniti v malo antanto, se je porodil v Parizu.

Tako na eni strani Francija.

Kaj pa na drugi strani Anglija?

Priznati moramo, da je Anglija sedaj nekako hroma, ker po volitvah nima še pravega gospodarja in četudi prevzame vlado delavska stranka, ne bo dolgotrajna, ker nima večine. V takih razmerah pa je kakšna odločna in velikopotezna zunanja

politika zelo težka. Zato Anglija v trenutku zastaja za Francijo.

Pritegnila je nase Italijo in Španijo, katerima skuša obvladati Sredozemsko morje in si tako zavarovati primeren vpliv v Srednji Aziji. Grška pa ji je po ponesrečeni vojski s Turki precej ušla z vajeti. Zato poskuša Anglija podirati delo francoske politike. Iz tega si razlagamo, da je Anglija v Belgradu, v Bukarešti in Varšavi (Poljska) ob priliki 300 milijonskega francoskega posojila te države vprašala, kdaj nameravajo te države odplačevati vojne dolgove v Angliji in jim je namignila, da je odplačevanje vojnih dolgov številka 1, oboroževanje pa številka 2.

Tako se razvijata dve skupini evropskih držav. Na eni strani Francija, Jugoslavija, Čehoslovaška, Rumunija, Poljska, morebiti tudi Grška — na drugi strani Anglija, Italija, Španija. Za Rusijo in Nemčijo pa se bo bil še hud boj.

Konec Samostojne kmetijske stranke.

To se pravi: po imenu bo še obstojala, ker svobodomiselci nujno potrebujejo kmetijske firme, še bo imela svoje sestanke in občne zборе, toda tisto samostojnost, ki je pri vsaki politični stranki temelj in podlaga, je izgubila.

Res je sicer, da ta stranka docela samostojna nikdar ni bila. Dovolj je sedaj znano, da jo je ustanovil in plačeval dr. Zerjav, seveda ne s svojim denarjem. To smo mi takoj v začetku trdili, pa so samostojnežji tajili in sveto zatrjevali, da to ni res in da z gospodo nočejo nobenega opravka, da so se prav zato odtrgali od liberalne stranke, ker nočejo, da bi razni advokati in doktorji imeli pri stranki kakšno besedo. (Glej prvi letnik Kmetijskega lista.) Toda slučaj je hotel, da so baš te stvari prišle pred sodiščem na dan in tam se je sodno ugotovilo, koliko stotisočev je štel dr. Zerjav voditeljem samostojne kmetijske stranke. Isto je ponovno razkrilo »Jutro« samo, ko je očitalo samostojnežem nevhaležnost.

Ta odvisnost od dr. Zerjavove liberalne stranke se je posebno jasno pokazala ob

sprejetju ustave. Dasi so samostojneži pred volitvami zatrjevali, da so za avtonomijo, so morali po volitvah glasovati za centralizem, kakor je pač hotel dr. Žerjav.

Toda dr. Žerjav je pri zadnjih volitvah odletel, liberalna stranka je prišla v narodno skupščino hudo zredčena in morala je ugrizniti v jabolko opozicije, ki je bilo zanjo toliko bolj grenko, ker ni bila tega nikdar vajena in ker je svoje časopisje zakladala z državnim denarjem.

Vsi ti viri so se sedaj zaprli, ostale so samo še banke, ki pa tudi niso neizčrpne.

Samostojneži so porabili to slabost liberalne stranke in začeli gledati, kje bi se naslonili na močnejšo stranko, zakaj tudi oni so navajeni živeti ob vladnih dobrotah.

Iskanje ni bilo težko. Močna in edina vladna stranka, ki ima moč v državi, je srbska radikalna z gospodom Pašićem na čelu. Res je, da je ta stranka velesrbska in zagrizeno centralistična, res je, da nam še nikdar nobena stranka, ki je bila na vladi (poleg demokratske) ni izmogla toliko milijonov, toda močna je in ima vlado v rokah.

Pucelj kot voditelj samostojnežev se je začel polagoma bližati radikalni stranki in vladi. Mi smo na ta zanimiv in umeven preokret v Samostojni kmetijski stranki že poleti opozorili. Zakaj dosledno se je opazalo, da Pucelj ne glasuje več proti vladi, ne glasuje več proti krivičnim zakonom, ki jih je vlada predlagala, temveč se vedno ob pravem času izgubi iz zbornice. Če bi bilo to enkrat ali dvakrat, bi bilo pač umevno, toda ker se je to godilo dosledno, smo vedeli, da to nekaj pomeni.

Nadaljnji znak bližanja samostojnežev proti velesrbsko radikalni stranki je bil, da so se samostojneži kot na eno povelje prav v tem času z najhujšim kričanjem in najpreprostejšimi lažmi navalili na Slovensko ljudsko stranko. Imamo pa to skušnjo: kadar liberalci začno tolči po največjem bobnu proti SLS, takrat hočejo nekaj prikriti, o čemer ne marajo, da bi se obravnavalo v javnosti. In res so med tem bobnanjem tiho pregrupirali svoje redke čete v smeri proti vladi in radikalni stranki.

Stvar je sedaj izvršeno dejstvo, ki ga tudi nič več ne skrivajo. Samostojneži so se zaenkrat popolnoma odrgali od dr. Žerjavovih liberalcev ter se zvezali z radikalno stranko. Kot zunanji izraz te zveze in tega združenja pa so začeli izdajati skupen dnevnik, takozvani »Narodni dnevnik«, dočim so »Jutranje novice«, ki so bile dosedaj glasilo radikalne stranke, prenehale. Tiska se

»Narodni dnevnik« v radikalni Zvezni tiskarni.

Tej zvezi samostojne (sedaj ne več samostojne) kmetijske stranke in radikalne stranke sta se pridružili tudi staroliberalna stranka (takozvana Narodno-napredna z dr. Ravniharjem), ki je bila itak že eno leto v radikalnem objemu in Narodnosocialna stranka.

Žalostna je zgodovina samostojne kmetijske stranke. Začela je z liberalnim denarjem in ta denar ji je nalogal edino dolžnost delati za liberalizem in centralizem.

To dolžnost je zvesto vršila — bila je pač plačana za to. S kakšnim navdušenjem so se je poprijeli kmetje, češ, to je naša stranka, stranka, v kateri bomo sami odločali, v kateri se bo delalo za kmetijske koristi. Siromaki niso vedeli, da so v istem hipu, ko so njih voditelji govorili po shodih in pisali po »Kmetijskem listu«: »Proč z gospodo, proč z advokati«, prav isti voditelji hodili kar po vrsti k advokatu dr. Žerjavu in prejimali od njega desetisoče z analogo, da pripeljejo slovenskega kmeta v svobodomiselni liberalizem in centralizem.

In danes tak sramoten konec! Z razpetimi jadrmi v centralistično radikalno stranko, ki je najsramotonejše goljufala Slovence za njih avtonomijo. Zakaj je slovenski kmet tako nesrečen, da ponovno nase da takim varalicam in ga ne izmodri še tako draga šola?

Pozor!

Preselitev!

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

»Vzajemni posojilnici«

v Ljubljani — r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠIČEVI cesti poleg hotela »UNION«. — Hranilne vloge se obrestujejo

po 6 %

brez odbitka rentnega in invalidskega davka. — Vloge v tekočem računu se obrestujejo

po 5 1/2 %, vez. tudi po 6 1/2 %

VARNOST za hranilne vloge je ZELO DOBRA, ker poseduje Vzajemna posojilnica relativno večino delnic stavne delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu- in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštah položnicah. 5881

PO SVETU

V ospredju mednarodnega političnega položaja stoji danes čehoslovaška-francoska pogodba, s katero sta se ti dve državi zavezali, da bosta spoštovali mednarodne pogodbe. Najvažnejšega pomena pa je ta pogodba za obojestranske odnose napram Nemčiji. S to pogodbo, katere besedilo pa še ni objavljeno, so podrt vse sanje, ki jih je gojila Italija o svoji nadvladi v srednji Evropi. Češkoslovaška-francoska pogodba je napravila na angleško javnost zelo neugoden vtis.

Brezdvomno je, da bo ta pogodba odločilno vplivala na konferenco male antante, ki se vrši od 9. do 12. t. m. v Belgradu in ki se bo bavila s političnim položajem v Evropi in zlasti z vojnodškodninskimi vprašanji. Na sestanku državnikov male antante se bo tudi veliko razpravljalo o njenem stališču do Rusije in o vprašanju mednarodnega posojila Madžarom.

Dne 2. t. m. se je sestala novoizvoljena grška skupščina k svoji prvi seji. Skupščina je izrekla vladi zahvalo in sprejela njen odstop. — Dne 4. t. m. se je vrnil v Atene Venizelos, ki je izjavil, da sestave vlade ne prevzame, pač pa da hoče posvetiti vse svoje sile koristi domovine. — Revolucionarna vlada je brez posebnega pooblastila konfiscirala imetje članov dinastije.

Med Giardinom, laškim guvernerjem na Reki in predsednikom reške konstituante Zanella se vrše zadnje čase pogajanja, katerih cilj je, da bi tudi Zanella pristal na italijanski načrt glede razrešitve reškega vprašanja.

Dne 26. in 27. prošlega meseca so se vršile skupščinske volitve v Albaniji. V volivnem boju so nastopale zlasti stranke, in sicer liberalna in monarhistična. Prvi dve stranki sta republikanski, a si nasprotujeta v vprašanju zakonodajne oblike iz iztira prestolnice. Ljudska stranka je za Skader, liberalci pa za Tirano. Akif paša, voditelj monarhistične stranke, propagira vrnitev princa Vida. — Po zadnjem in hkrati prvem ljudskem štetju šteje naša južna sosedna Albanija 817.000 prebivalcev, od katerih je 500.000 muslimanov, 172.000 pravoslavnih in 84.000 katolikov; ostalo druga verstva.

Proti 300 milijonskemu posojilu, katerega je Francija nakazala Jugoslaviji v oboževalne svrhe, je belgrajski angleški po-

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57.

v lastni palači (vis à vis hotela »Union«).

Kapital in rezerve skupno nad K 60.000.000

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skupnost z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.

NOVIČAR

d Pismo z Westfalskega. Gotovo Vam je že znano, kako se nam tukaj godi, ali najnovejše Vam vendar hočemo sporočiti. Večinoma vsi smo brez vsakega dela, ne zaslužimo prav nič, samo dobimo pač vsak teden nekaj brezposelne podpore od tukajšnje občine, katera pa je za poginiti prevelika, za živeti pa grozno premala, ker je tako strašna draginja. En kilogram masti stane 2800 milijard, 1 kg sladkorja tudi en bilijon, meso pa sploh ne vem, kaj stane, ker do njega sploh ne pridem. Toliko pač vem, da je precej dražji kot mast. Za obleko sploh ne morem misliti, da bi jo kupil, ker je od živil 300—500 odstotkov višja. Ako bi hotel tako živeti, kakor pred vojno, bi moral zaslužiti približno 150 bilijonov na teden, tako smo pa dobili pretečeni teden in pol bilijona mark. Torej tukaj ni več mogoče živeti. Mnogo jih je bilo že pri jugoslovanskem konzulatu in so prosili za vrnitev v domovino, pa jim odgovarja, da naj potrpijo do spomladi, ko bodo nekatera stanovanja tam zgotovljena, da se lahko preselijo zopet. Do spomladi, to je pa še dolgo. Kaj bo do takrat. Torej se obračamo do Vas, staršev, bratov, sester in sorodnikov, da nam pošljete pomoči in daril. Ne potrebujemo denarja, ampak moke, kruha in masti. Tudi smo jako potrebni obleke in obuvala, ker otroci ne morejo več v šolo. Bliza se veseli Božič, vem dobro, da vsak izmed vas se ga veseli in ga z veseljem pričakuje, ko se bo lahko vsedel k polni mizi mesa, potic in vina. Kako pa bo pri nas v Nemčiji, si lahko mislite. Če od nikoder nič ne dobimo, bo stal prazen lonec na štedilniku, tudi na sveti dan. — Hudo je tudi za nas kadilce, ker stane 1 cigareta 80 do 120 milijard in 1 (pakelček) tobak od 2 bilijona naprej.

d 0 povodnji z Barja. Piše se nam: Veliko povodnji že pomnijo stari Barjani. Pa tako velike še ne, kot je nastala 28. novembra. Zjutraj je bil še pol metra visok sneg. S hribov je voda pridrla in v dveh urah je tekla voda čez meter visoka. Voda je naraščala vedno bolj, tako da je začelo Barjane skrbeti, kaj da bo. 28. na 29. so bili ljudje celo noč na delu, da so reševali trpečo živino. Krave so mukale, konji rezgetali, prašiči krulili. Zakaj vsa žival se je oglašala, ker je stala v tako mrzli vodi. Težko je bilo delo, ker ljudje niso imeli priprav za dvig živine. Mnogi so morali hitro odgnati živino in tudi ljudje so morali ostati v drugih hišah. Velika pomoč ljudstvu je bil mesec na nebu, da se je nekoliko videlo bresti po vodi, ki je sogala ljudem do pasa. Bili smo na delo celo noč in še drugi dan do poldneva, predno je bilo imetje rešeno iz nevarnosti. V več hišah je prišla voda v peč, na postelje in tudi do

slanik vložil pri našem zunanjem ministru noto, v kateri zahteva pojasnil. Bivša Srbija dolguje namreč Angliji težke milijone in zdaj gre za to, kdo bo prej izplačan.

oken. Odnese pa je veliko drva, raznega lesa, repe in korenja. Potonilo ni drugega kakor nekaj kokoši, psov in mačk. Naredila pa je povodenj škode veliko več kot smo mislili. Naš občinski načelnik g. G. Edvard Meze je videl, da smo v pomanjkanju čolnov. Šel je hitro do g. župana prositi za čolne. Prošnja je bila hitro uslišana. Čolni so bili poslani za prvo pomoč pri reševanju blaga in za zvezo do Ljubljane. Ko smo videli, da je voda začela padati, se je Barjanom strah podel. Ponočni vihar in glasno žuborenje valov, ki so pljuskali ob zidovje in drevje, je bilo kakor ladja na morju, ko ni bilo videti suhe zemlje daleč na okoli.

Barjan.

d Nagrada na napačen naslov. Predstojnik strojnega oddelka državne uprave južne železnice je dobil za novo leto 48.000 kron nagrade, ker je prihranil pri premo-gu in maži za lokomotive. Prihranili so pa vendar strojniki in kurjači!

d Vodja orjunašev poveril državni denar. V Splitu je povzročilo veliko govorjenja odkritje, da je neki Mirko Mihaljevič, uradnik davkarje, poveril 120.000 Din državnega denarja, nato dobil dopust in pobegnil v Italijo. Mihaljevič je bil najbolj delaven član splitske Orjune, namestnik njegovega načelnika ter je vodil vse večje orjunske akcije. On je organiziral vse napade, s katerimi se je splitska orjuna žalostno proslavila. Splitsko orjuno je zastopal na vseh kongresih, bil je v odposlanstvu v Belgradu, kjer je bil sprejet od raznih visokih osebnosti.

d Fašistovsko društvo so ustanovili tudi v Vipavi. Predsednik je župan Petrovič, bivši Sokol, sedaj italijanaš. — Sploh se opazuje, da so sokoli med najslabšimi narodnjaki.

d Dovjški vodovod. Pretečeni teden je poslanec Brodar posredoval v Belgradu za podporo dovjškega vodovoda na Gorenjskem, katerega je že dve tretjini zgrajenega. Istotako je posredoval za podporo poprave občinske poti Studenčice občina Lesce.

d »Katoliški misijoni«. Uprava »Katoliških misijonov« se najprisrčneje zahvaljuje vsem svojim vnetim agitatorjem za njihov požrtvovalen trud! Bog jim plačaj njihovo misijonsko gorečnost! Priporočamo se njihovi blagohotnosti tudi še za naprej. Če bi pa kdo ne mogel dobiti več naročnikov, ima pa še kaj odvisnih števil, prosimo, da jih vrne, ker se oglašajo še vedno novi naročniki, ki bi jim radi postregli tudi še s prvo številko. — Uprava Katoliških misijonov.

d Invalidni oddelek socialne politike se je preselil iz šentpeterske vojašnice v palačo pokrajinske uprave, le šef-zdravnik dr. Minaš sprejema še v šentpeterski vojašnici.

d 15—22 letna dekleta sta z obljubami sijajne plače nabirala po Krasu dva moška, ki sta brez dvoma imela slabe namene. Ker

so ljudje hitro oba naznanili oblasti, sta izginila.

d »Goriška Straža« je dobila dovoljenje, da se zopet preseli v Gorico.

d 18.205 Din je nabral ljubljanski magistrat za po povodnji prizadete barjane. Podpora se je že razdelila.

d Španska bolezen razsaja po Gornjem Štajerskem.

d Umrl je v Dolu pri Ljubljani kaplan g. Anton Urh. Bil je — dasi vedno bolan — vnet in delaven dušni pastir ter neumoren, požrtvovalen organizacijski delavec. Bog bodi nesebični in blagi duši obilen plačnik!

d Umrl je v Rovtuh nad Logatcem 20 letni gimnazijski maturant Ivan Kunc. Bil je član katol. dijaških organizacij. Svetila mu večna luč!

d Nesrečen sv. večer. V Snežatni v goriških Brdih sta fanta Lojze in Jožef Štekar streljala z možnarjem. Pri tem se jima je vnelo strelivo in oba tako razmesarilo, da sta ostala na mestu mrtva.

d Požar. Vsled neprevidnega ravnanja z raketo je na sv. večer pogorela hiša in tri gospodarska poslopja posestnika Jakoba Gračner v Lahovem grabnu pri Jurkloštru na Štajerskem. Škode je do 400.000 kron. Zavarovano ni bilo.

d 11 utopljenec v Savi. Preko Save v bližini Šabca se je hotelo prepeljati 11 srbskih kmetov na čolnu. V sredini reke se je čoln vsled hudega vetra prevrnil in 10 kmetov je utonilo takoj, dočim je enajsti srečno preplaval do brega, toda tam ga je vsled prevelikega napora zadela srčna kap, da je tudi on umrl.

d Težko se je ponesrečil 74 letni Štros iz Bukovja pri Zagorju. Mislil je iti v pošilnico v Zadr. domu, pa je zdrknil po kamenitih stopnjicah, da si je zlomil roko in prejel še več drugih poškodb. Odpeljali so ga v ljubljansko bolnico.

d Smrtna priprava na ples. Osmošolec iz Kranja so nameravali v soboto v sokolski dvorani prirediti plesni večer. Da bi se dvorana primerno okrasila, je šel akademik Stanko Petrič nabirati h Kolpi bršljana. Pri tem pa mu je spodrsnilo in je padel v 20 m globoko strugo. Pobil se je tako zelo, da je ponoči umrl. Naj v miru počival!

d Ker se je ljudi in življenja naveličal, je skočil v Londonu v morje Črnogorec 65 letni inženir Gustav Luković. Premoženje, ki znaša na stotine milijonov naših kron, je zapustil sorodnikom v Jugoslaviji. Bogastvo samo mu ni prineslo sreče, tam je pa iskal ni, kjer bi jo našel.

d Prijeta tatinska družba. Na Silvestrov dan o priliki semnja je orožništvo v Zagorju imelo prav srečen dan. Zajelo je tatinsko družbo, ki je bila na ta način organizirana, da je nekaj moških občinstvo motilo z neko igro, drugi so pa med tem izvrševali svojo brezpatentno tatinsko obrt.

Zahtevajte povsod našo domačo Kolinsko cikorijo, izvrsten pridatek za kavo.

Ing. Al. Hrovat & Ing. Alb. Černe sporočata, da sta s 1. jan. t. l. ločila pisarno in podjetje in poslujeta od tega dne ločeno vsak za se. — Pisarna Ing. Alojz Hrovat se nahaja še dalje na Krekovem trgu šte. 10, I. nadstropje, kjer ostane do nadaljnjega tudi pisarna Ing. Alb. Černe.

POLITIČNI ZAPISKI

p Shodi SLS so se vršili v preteklem tednu: v Radečah (Sušnik in dr. Kulovec), pri Sv. Benediktu v Slov. Goricah, pri Sv. Antonu, pri Sv. Juriju v Slov. goricah, v Št. Lenartu, v Jarenini. Na vseh teh shodih je poročal poslanec Žebot. Dalje v Lešah (Gostinčar), na Polici (Kremžar), na Leskovcu, v Škocijanu pri Turjaku (Škulj), v Polhovem gradu (Stanovnik), v Mirni peči, pri Sv. Trojici v Halozah, pri Sv. Križu pri Kostanjevici (Sušnik). Povsod je ljudstvo z zanimanjem poslušalo izvajanja poslancev, z ogorčenjem obsojalo laži samostojnežev, Kmetijskega lista in Domovine ter izreklo popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu.

p Dr. Žerjavova liberalna stranka je imela shod zaupnikov. Šlo je zato, če naj prof. Reisner glasom pogodbe med mladimi staroliberalno stranko odloži poslanski mandat in ga prepusti dr. Ravniharju, ki je voditelj staroliberalcev. Dr. Žerjav pa je ukrenil tako, da pogodbe ni treba izvršiti, češ, da morajo staroliberalci najprej plačati svoj delež na stroških v ljubljanski volilni borbi. Staroliberalci pa so odgovorili, da naj dr. Žerjav poišče pravico na sodniji. Tako bo edini liberalni poslanec ostal zaenkrat še pod dr. Žerjavovim okriljem. Seveda vlada med obema strankama radi tega veliko razburjenje in jutro po svoji navadi krepko psuje.

p Ostra sodba. Toliko ogabnosti osebnega sovražstva še ni bilo iznešenega v nobenem slovenskem listu, kot v »Jutru«. Tako sodi o »Jutru« »Nova pravda«, ki je sicer zagrizen liberalen list. Može se dobro poznajo med sabo.

n Nova past dr. Žerjava. Dr. Žerjav je zelo spreten, kadar je treba nastavljaljati li-manice za centralizem. Po prevratu je ustanovil in v stotisočih plačeval »samostojno« kmetijsko stranko, samo zato, da bi kmet-sko ljudstvo ujel za centralizem. In izborni se mu je posrečilo. Samostojneži so bili izvoljeni, soglasno so glasovali za centrali-zem, kakor jim je ukazal dr. Žerjav. Kmet-sko ljudstvo je spoznalo, čeprav prepozno, da je nasledil in danes plačuje za to svojo usodepolno pomoto na stotine milijonov. Pri zadnjih volitvah je to svojo zmoto po-pravilo, toda škoda se ne da tako hitro po-praviti. Sedaj pa dr. Žerjav že misli na drug način, kako zopet zvoditi ljudstvo na centralistično pot. Samostojneži niso več dobra firma, preveč očitno so prevarili Slo-vence. Zato je prišel sedaj dr. Žerjav kar z — avtonomijo. Češ, ljudje so sedaj na-vdušeni za avtonomijo, recimo jim: mi smo tudi za avtonomijo. In so rekli. Naredili so neki načrt, ki je v nekaterih stvareh proti-centralističen, v glavnem seveda pa ostane centralističen. In tiste točke, ki so avtono-mistične, sedaj povsod poudarjajo, češ: mi smo tudi avtonomisti, centralizem, ki še vedno tiči v njihovem načrtu, pa zamolču-jejo. Pa še s tistimi točkami, ki so proti centralizmu, ne mislijo liberalci odkrito-srčno — zakaj, kakor hitro bi dobili od ljudstva moč v roke, bi naredili po svoje,

NAZNANILA

d Občni zbor »Kmetijske družbe« se vrši v sredo, dne 30. januarja 1924 ob enaj-stih dopoldne v dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani.

n Zagorje ob Savi. Na Sv. Treh Kra-ljev je tuk. Kat. izobr. društvo priredilo igro »Gamberška kronika«, spisal domačin Viktor Flisek. Drama se vrši za časa kmetijskih uporov na gradu Gamberk pri Zagorju. — Od mladega pisatelja, ki je že spisal burko: »Kadar se ga preveč napije« in dramo: »Očetov greh«, pričakujemo, da bo tudi še zanaprej naš dramatični odsek obogatil s kako izvirno igro.

n Na Vrhniki se vrši dne 13. t. m. ob 3. uri popoldne občni zbor okrajne kmečke zveze za sodni okraj Vrhnika. Poročajo po-slanci. Somišljeniki, udeležite se polnošte-vilno.

n Šmartin pri Litiji. V nedeljo 13. t. m. po prvi sv. maši bomo ustanovili Sad-jarsko podružnico; ustanovni občni zbor bo v šoli. Ob 3. uri popoldne pa bo v Vel. Kostrevnici predavanje o gnoju in gno-jenju.

n Cerklje ob Krki. Dne 14. in 15. jan. t. l. se vrši Gospodarski tečaj v Cerkljah. Predavanje bo iz sledečih predmetov: 1. Živnorejca, 2. Prešičereja, 3. Predelovanje krme za govečo in prečiše, 4. Gnoj in gno-jenje ter ravnanje z gnojem 5. Mlekarstvo. Vabljeni ste možje, fantje, žene in dekleta. Torej dneva 14. in 15. v mesecu januarju naj bodo kot prazniki, in posvečeni naši iz-obrazbi. Naj si pa ne misli vsakdo, če Bog

po centralistično. Saj so tudi pred volitva-mi potom samostojnežev agitirali: mi smo za avtonomijo. Po volitvah pa so glasovali za centralizem.

p Radić se je v zadnjem času mudil na Dunaju. Na Angleškem mu ni več prijalo. Kaj je na Angleškem opravil, se ne ve, pa tudi nikjer se ni ne pozna. Končno mu je angleška vlada celo namignila, da ji je ljub-še, če v Angliji ne razlaga več svojih težav in je zato Radić zapustil London. Belgraj-ska vlada sicer izjavlja, da bo Radića zapr-la, ko se vrne, toda ne misli prav nič zares, ker ji je Radićeva politika v največjo opo-ro. Čim dalje so Radić in njegovi poslanci, tem lažje vlada Pašić s svojim centraliz-mom. Za Radićevo sanjarsko politiko, ki nam je na eni strani tako grozno škodova-la, na drugi strani pa samo Hrvate vidi, se v zadnjem času s posebno vneto zavzema Avtonomist.

p Na naslov »Avtonomista«. »Avtono-mist« naj se domisli, da je bil njegov prvot-ni program delati za avtonomijo Slovencev, ne pa za hrvatski centralizem. Z današnjo njegovo pisavo pa more biti izvrstno zado-voljen Radićev, ne pa slovenski avtono-mist. Če »Avtonomist« misli, da nam bodo Hrvatje, če dosežejo samostojnost, prinesli avtonomijo na krožniku, se prav tako moti, kot smo se Slovenci zmotili ob prevratu, ko smo mislili, da nam bodo Srbi v deputaciji prinesli federalizem.

nede tudi tečaj ne bo dal. Prijatelj! Poma-gaj si sam in Bog ti bo pomagal. Bog hoče, da se moramo sami truditi, potem šele bla-goslovi naš trud, ne pa naše lenobe in brezobzirnosti.

n Za posestnike iz kranjske okolice. Pri gospodu Frane Gorjancu, trgovcu v Kranju, se dobi umetno gnojilo, tomaževo žlindra in kalijeva sol. Blago je od Kmetij-ske družbe v Ljubljani in se dobi po istih cenah kakor pri Kmetijski družbi. Ker je za gnojenje z tomaževo žlindro zadnji čas do srede februarja, se priporoča vsem kmetovalcem, da takoj posežejo po tem prepotrebem umetnem gnojilu, osobito še, ker ga prejšnja leta ni bilo lahko do-biti in tako že več let nismo z njim gno-jili.

n Vrh Sv. Treh Kraljev. Romarski shod v zimskem terminu se letos vrši dne 20. jan. z običajnim sporedom. — Župni urad.

n Poselska zveza. Obveščamo vse go-spodinje in služkinje, da je »Poselska zve-za« začela svoje redno poslovanje za služ-be s 1. januarjem 1924. Uradne ure so od 8. do 12. ure dopoldne v pisarni Jugoslov. strok. zveze, Stari trg 2, I. nadstr. — Taj-ništvo.

n Radovljica. Ljudski oder uprizoni v nedeljo, 13. jan. ob 7. uri zvečer krasno dramo »Dom«, katero je spisal g. Jalen iz Rodinj. Vstopnice se dobe v predprodaji pri Kmetijski zadrugi.

n Šmartin pod Šmarno goro. Pevski odsek KSID priredi v nedeljo, 12. t. m. ob 3. uri popoldne koncertno produkcijo. Na sporedu sta tudi kupleta »Čevljar in kro-jač« in »Župan« ter šaloigra »Zamorec«. Iskreno vabimo k udeležbi! — Odbor.

PRAVA NARODNA JED so bile že pred vojno testenine »PEKATETE« in ka-kor vse kaže, je kmalu ne bo hiše med našim ljudstvom, kjer bi jih ne uživali.

LEPOTA? SVEŽOST MLADOSTI? Pri ljub-ljena vnaniščina? Vse to si lahko prihranite in zabranite prerano ostarelost edino z racionalnim negovanjem vašega obraza, vašega telesa, vaših las in zobl izvanrednega delovanja so že čez 25 let priljubljeni Elza-preparati za negovanje lepote: Elza-obrazna in kožo obvarujoča pomada (2 lončka s pakovanjem in pošta. 25 Din), Elza-pomada za rast las (2 lončka s pakovanjem in pošta. 25 Din), Elza-lilijno milo lepote (4 kose s pakovanjem in pošta. 40 Din) in 10 odst. doplatka in drugi Elza-preparati kakor Elza-cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-kolonska voda itd. Naslovi: Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elza-trg šte. 16, Hrvatsko. 7722

Kje je turist?

SIRON · DOMOVINE

ROVTE NAD LOGATCEM.

Ob lepem, solnčnem zimskem dnevu smo pretekli teden spremili na zadnji poti mladega maturanta Ivana Kunca, ki mu je zavrata bolezen prekrizala njegovo idealno življensko pot. Imel je nad vse lep in velik pogreb, kot ga pri nas še ni bilo. Prišli so njegovi profesorji, sošolci in prijatelji, logaški in žirovski Orli; moški in ženski zbor mu je zapel več žalostink, šla je za pogrebom požarna bramba, domači orožniki in finančna straža ter številni prijatelji in sosede. Orli so mu v zadnji pozdrav trobili fanfaro, na grob je bilo položenih veliko vencev. — Naše izobraževalno društvo pripravlja po dolgem času zopet novo igro. Ker ne moremo čakati na društveno dvorano, ki je še vedno zasedena od finančne straže, bomo priredili oder v prostorih g. Jurca v Gabrovcah. — Novi župan še dosega ni izvoljen. Tistih par ljudi, ki povsod izgubljajo tla, pa hoče še vedno delati sitnosti, si bomo v Rovtah dobro zapomnili.

KOČEVSKI OKRAJ.

Novo prošnje za potovanje v Ameriko je okr. glavarstvo v Kočevju pričelo na novo sprejemati. Glede izdajanja posov v Ameriko je v našem okraju veliko nevolje in razburjenja. Često se je namreč doslej postopalo tako, da oni prosilci, ki so prosili po 3krat, še niso dobili posa, a je več slučajev, ko se je prosilec zmisli naenkrat za Ameriko in takoj dobil. Javna tajnost je v celem okraju, kako vlogo igra v tej zadevi zakotni pisar iz Gorenjevasi! Odkod ima ta človek toli upliva! Pazite gospodje, da se zagrinjalo ne odgrne! Zanašamo se, da bo novi glavar, ki se je doslej pokazal kot pravičen mož, se sam osebno zanimal za vsako prošnjo in predvsem gledal na to, da pridejo letos predvsem oni na vrsto, ki so bili lani in predlanskim zavrnjeni. Zanesemo se! Ne pustite, da bi nas izjemali še nadalje advokati in zakotni pisarji!

BEGUNJE PRI CERKNICI.

Na vseh koncih in krajih se oglašajo novi zvonovi, bronasti in jekleni. Tudi naša podružnica Kožljek je dobila koncem lanskega leta nov, bronast, 643 kg težak zvon. V nedeljo, 30. decembra so ga g. dekan Juvaneč slovesno posvetili. Čast mali soseski, ki šteje le 22 hiš, da se ni ustrašila velikih stroškov. Zahvalo tudi g. dekanu, vsem darovalcem in posebno še onim možem, ki so imeli mnogo skrbi in potov, predno je zvon došel na svoje mesto. Naj se uresničuje njegov napis: »K pobožni molitvi nas zbiraj o zvon, da mirna Slovenija in varen bo dom!« Naj oznanjuje tudi, kaj zmora požrtvovalnost in vzajemnost.

MOZIRJE.

Pri nas bo pa nekaj novega. Dne 20. januarja bodo v trgu volitve. Za devet odbornikov se bodo borile tri stranke. Naša stranka nastopi prvič, noče se navezati ne na Peveca ne na Goričarje, ampak hoče le mirno gospodarsko delo za blagor občine. Velika škoda je pa to, da nekateri naši so-

mišljeniki še vedno volijo z liberalci. Če bi naši naprednjaki res hoteli kaj dobrega storiti, bi bili že lahko. Pustimo stare prepire in pojdimo v volitve za našo ljudsko stranko! Četudi ne bomo dobili večine, naj bo število naših glasov vsaj častno!

PLANINA PRI RAKEKU.

Pri nas imamo še vedno vso dolino preplavljeno. Ceste, razuži državne so še vse pod vodo. V sedanjem hudem mrazu je voda vsa zamrznila, nekateri iz Laz so se upali po ledu v Planino; mi tega ne odobravamo, ker bi tako drzna pot lahko stala življenje. — Poštni promet je vsled povodnji in ledu zelo moten in kakor vse kaže ne bomo še prišli v redne razmere. — Tukajšnji Sokol je priredil Silvestrov večer, ki se je raztegnil do jutra. — V Planini imamo načelnika finančne kontrole, ki pa sokola silno ne rad kontrolira, pa ne mislite, da vsled nenaklonjenosti do njega, ampak nasprotno. Tako ni hotel g. Šulu pri zadnji sokolski veselici kontrolirati vstopnic na plesišče. Seže, ko se mu je dopovedalo, da tako postopanje ni nepristransko, je odnehal, pa nerad in ne iz sreče. — Ne pozabite in ne odlašajte obnoviti naročnino na »Domoljuba«!

IZ LES PRI TRZICU.

Povodenj tu okoli ni napravila kake občutne škode, pač pa so se zelo razpásle ošpice. — Prav povoljno pa je društveno gibanje. Slovensko katoliško izobraževalno društvo si je začelo graditi lastni dom, kar pomeni v teh težkih časih precej korajže. Kmetiska zveza se je v zadnjem času posebno izkazala z marljivo agitacijo za naše časopisje, predvsem za »Domoljuba«. V tem oziru so si pridobili prvo mesto Palovčani, kjer ima »Domoljub« 85 odstotkov naročnikov, to se pravi po domače: razven dveh hiš so vsi naročeni. Do zdaj je bilo samo 40 odstotkov. Peračani so pa tako pri vsaki stvari prvi in najbolj zavedni. Seveda ni dovolj samo naročiti ga; ampak ga treba tudi brati od prve do zadnje stvari, drugače ni prave koristi. Kakor je hvaljevredno, da zidamo društveni dom, tako je tudi potrebno, da se med seboj spodbujamo in učimo, kar bo gotovo pripeljalo do trajnih uspehov. Bog živi!

KRAŠNJA.

No, nazadnje smo tudi pri nas v Krašnji dobili zvonove. Nekateri jih niso bili nič kaj veseli, ker bi radi bronaste imeli, a ko so se oglasili, so se vsi zavzeli nad lepimi in mogočno donečimi glasovi novih zvonov. Imajo prav iste glasove kot prejšnji (namreč Es, G. Be). — 30. dec. smo imeli shod, poročala sta poslanec Janez Šterc in urednik Smodej. Bil je zelo poučen. Poučen je bil za vse dobre in poštarne ljudi. Sicer smo že prej vedeli, da je liberalci — naj si bo že samostojnejši ali radikal — velik malopridnež in škodljivec slovenskega ljudstva, a da liberalci tako sovražijo svoj lastni narod, iz katerega se je rodil, tega pa vendar ne bi bili nikoli

mogli verjeti. G. Smodej namreč je nam povedal, da je trobilo liberalnih učiteljev »Učiteljski tovariš« imenovalo slovensko zastavo »avtonomistično enjor«. Kaj takega je zmožen samo izdajalec svojega lastnega naroda. Zato se ne čudimo, da so liberalci glasovali za centralizem. Poučen pa je bil ta shod tudi za izdajalce, ki so prišli z namenom, da bi shod razbili ali vsaj zga-god delali, pa so pod vplivom krepkih pesti sfrčali na sneg tako hitro in na lahko, kakor da bi bili iz kurjega perja. Pripomniti je še, da v razgrajalski tolpi ni bilo nobenega domačina. Vsa čast Krašnjanom. Samo eden, ki sicer vživa krašnjiški zrak, pa ni Krašljan, je malo ponagajal, a je hitro umolknil, potem do konca se lepo zadržal, jasna izjavljajo govornikov pridno poslušal in nazadnje — hočeš, nečeš — glasoval za zaupnico Jugoslovanskemu klubu.

SMARTNO PRI LITJI.

Dne 28. decembra smo imeli dobro obiskano političen shod, na katerem je poročal poslanec Kremžar. V resolucijah smo izrazili popolno zaupanje Jugoslov. klubu in zahtevali rešitve agrarnega vprašanja, ki je zlasti pri nas radi velikih graščinskih posestev nujna, zagotovitve pravice ljudstva in verske vzgoje v nameravanem šolskem zakonu, varstva in pospeševanja zadružništva, enakomerne porazdelitve davkov in pravične podpore za potrebne invalide. — Leto 1923 je bilo z ozirom na nove zvonove zgodovinskega pomena za župnijo. Župna cerkev je dobila dva bronasta zvonova v skupni teži 2396 kg, ki sta veljala z opremo vred skoraj 800.000 kron. Precejšnja svota je to, pa je vsled požrtvovalnosti župljanov, zlasti vasi in soseske Smartno domala plačana. Dobilo so nove bronaste zvonove tudi podružnice: Na Libegi s težo 865 kg, v Vintarjevcu s težo 210 kg, v Jablonci s težo 844 kg. Podružnica v Brezju je dobila tri jeklene lepo ubrane zvonove v skupni teži 1641 kg. Podružnica na Bregu dobi še dva naročena jeklena zvonova. Zvonov pogrešajo še podružnice v Litiji, v St. Jurju in na Gradišu. V župni cerkvi pa pogrešamo še četrti zvon, da bo zvonjenje enako prejšnjemu. — Društveno življenje se je poživilo, ker smo dobili s tajnikom »Zadruga« spretnega pevovodjo in režiserja. Kmetijska zadruga je prestala prve težave in se lepo razvija; upamo da dobi kmalu nove priprave prostore. Hranilnica in posojilnica stalno napreduje, prometa je imela v letu 1923 krog 18 in pol milijona kron, vložile so stranke 721.000 kron, dvignile 517.000 K. Stanje vlog znaša 5 milijonov kron. Z novim letom bomo obrestni povzeli na najmanj 8 odstotkov. Oklenite se trdno svojih zadrug, ker je le v zadružništvu rešitev kmetijskega ljudstva. Koncem januarja bomo imeli prepotrebni zadružni tečaj. Pričakujemo obilne udeležbe. Naročniki »Domoljuba« pohitite z naročnino, da ne zaostanemo za lanskim letom glede števila naročnikov.

HRASTJE PRI KRANJU.

Izobraževalno društvo v Hrastju pri Kranju. Dobro se gibljemo. Nabavili smo letošnje leto lepe kulise za predstave v 4 izmenah, stole, klopi, stojšča, mize, po-

slikali dvorano kakor tudi igralni oder. Stalo nas je nad 50.000 kron, a smo že skoro polovico dolga odplačali. Fantje in dekleta se dobro postavijo na odru. Dve predstavi so že igrali: Tri sestre in Pogodba. Pripravljajo se že za tretjo: Napoleonomov oficir, ki je precej dolga. Tudi petje (moški zbor) se prav lepo razvija in nam marsikako lepo na odru zapojejo. Vsa čast pevovodju p. d. Kovačevemu Janezu, ki tako izborno vodi petje v cerkvi kakor tudi v društvu. Le tako naprej, fantje in dekleta in imeli bomo dovolj domačih, lepih in poštenih zabav in ne bode nam več potreba iskati zabave po kranjskih gostilnah, ki so marsikateremu fantu pa tudi dekletu škodovala do smrti.

GOR. LOGATEC.

Tukajšnje Slovensko katoliško izobraževalno društvo priredi v nedeljo dne 13. t. m. ob 8. uri Janeza Jalna »Dome«, dramo v 4. dejanjih in Jaka Stoka »Mutasti muzikant«, burko v 1. dejanju v svojih popravljanih prostorih. Igra se ponovi ob pol 8. zvečer.

VELIKE POLJANE PRI ORTNEKU.

Tudi pri nas smo začeli nabirati za nove zvonove. Zupljani so radi darovali značne vsote, tako da bomo zvonove lahko v kratkem naročili. Imeli bodo glasove: D, Fis, A. Ker je župnija majhna, prosimo tudi druge čestilce našega patrona sv. Jožefa, da nam bi blagovolili prispevati po svojih močeh.

RAKEK.

Naš g. župan so strašno jezni na Domoljubovega dopisnika. Dali so si radi ponesrečenega prvega napisati novo »Poslanje« v Jutru 29. decembra kot odgovor na zadnji dopis v Domoljubu v tako ljutom glasu, da je dopisniku res kar sapa zastala... Odstavimo mu, saj nositelj liste »naprednega bloka« ni vedel, kaj je podpisal ne v prvem in ne v drugem »Poslanju«. Vzamemo na znanje jezo radi ugotovljenih stvari: Prvič, da je bil gd. Steržaj pred letom 1913 voljen od klerikalcev v občinski odbor, drugič, da se je nagnil na liberalno stran, ko je pred desetimi leti prešla večina v roke združenih naprednikov SLS t. j. liberalcev in soc. demokratov, in sicer pod prevezo da treba združiti glasove na neko posebno »gospodarsko listo« — proti SLS. To delo so vodili na tistem gostilničar Steržaj, gostilničar Gnezda in posestnik Mačan. To delo je prineslo zmedo med volilce somišljenike na Rakeku. Tako je došlo potem do tega, da veliko naših pristašev ni prišlo voliti po krivdi g. Steržaja. To pa je prineslo zmago »naprednemu bloku« in s to zmago »napredno večino« v odbor, z napredno večino pa seve tudi — naprednega župana v osebi o. Belleta.

To so goila dejstva. Če ste nanje pozabili drugi, pozabili nismo »klerikaliz«. Če bi bilo gospodarstvo ne napredno večino v občini Rakek res »napredno«, bi pohvalili Ker pa je bilo po izjavi enega glavnega agitatorja za »napredni blok« (leta 1913 in 1914) g. Ribariča, gospodarstvo g. Belleta »nepošteno postopanje« (Jutro, 5. jan.), potem smo »klerikalni« davkoplačevalci pač upravičeni, če trdimo, da ste za to »nepošteno postopanje« svojega so-

GOSPODAR

DENAR.

g Vrednost denarja 7. t. m.: lira Din 3.78, funt sterling Din 380, dolar Din 88, francoski frank Din 4.40, čehoslovaška kruna Din 2.55, dunajskih 1000 kron Din 1.20, švicarski frank Din 15.60.

g En dinar je stal dne 5. jan. v Berlinu 48 milijard (to je 48.000 milijonov) nemških mark. Seveda se pa te milijarde danzadnem spreminjajo.

g Izmenjajte pravočasno 10 dinarske bankovce — »kovačec«! Kakor smo že poročali, so se pojavili v prometu zelo velike število ponarejenih 10 dinarskih bankovcev takozvanih »kovačec«. Ti bankovci bodo vzeti iz prometa do 1. februarja 1924. Po 1. februarju bo zamenjavala te bankovce samo še Narodna banka. Vse one, ki so v posesti tega denarja, opozarjamo in pozivamo, naj izmenjajo te bankovce meseca januarja pri državnih uradih, ker poznejša izmenjava bo združena z velikimi nepotrebnimi neprilikami in sitnostmi.

g Število bankovcev v naši državi so je v prvih 9 mesecih stalno večalo, le zadnje tri mesece je zopet znatno padlo. Množina bankovcev po zadnjem izkazu v poselnem mesecu je znašala v Din: januarja 5147.5 milijona, februarja 5353.8 milijona, marca 5465.4 milijona, junija 5560.8 milijona, julija 5579.9 milijona, avgusta 5719.2 milijona, septembra 5923.5 milijona, oktobra 5880.5 milijona, novembra 5823.7 milijona, decembra (22ega) 5717.7 milijona. Tekom l. 1923. je narasel obtok bankovcev do 22. decembra za 570.2 milijona Din, to je za okroglo 11 odstotkov. — Vrednost denarja se je zvišala v l. 1923 za okroglo 20 odstotkov.

g Sežiganje starega papirnatega denarja. V belgrajski električni centrali je bilo te dni sežganih 8 in pol milijona dinarskih novčanic po 1 Din, 50 par in 25 par. Do sedaj je bilo sežganih okolo 69 milijonov takih novčanic. V kratkem pridejo v promet nove novčance po 1 Din, 50 par in 25 par. Finančno ministrstvo je že prejelo 200 milijonov dinarjev novih novčanic po 1 Dinar, 100 milijonov po 50 par in 50 milijonov po 25 par.

ZIVINA.

g Cene živine. Zagreb dne 2. januarja. Kupnijskih zaključkov je bilo za okoli 4 va-

milijenika soodgovorni tudi vsi iz »napredne večine« od l. 1913 Nikarte valiti sedaj krivdo samo na g. Belleta! Zakaj ste pa postavili na tako odgovorno mesto ravno njega, ki že l. 1913 ni imel — nič svojega, tako da se mu je oporekala celo upravičenost aktivne volitve na dan volitev —! Kadar bo vse natančno preiskano in pojasnjeno, potem se bo mor d a s polnim imenom podpisal — tudi Domoljubov dopisnik, nikdar pa ne na zahtevo gg. iz »naprednega bloka«, ki so vsaj posredno sokrivi, da občina danes ni na 32.000 lir dobička.

gone živine za Italijo in 1 vagon za Avstrijo. Cene za kg žive teže: voli I. vrste 14.50 do 15, II. vrste 12 do 12.50, bosanski 10 do 12.50, krave II. vrste 10 do 12, svinje srem-ske 27.50 do 28.50, II. vrste 26 do 27, III. vrste 24.25 do 25, teleta I. vrste 22.50, II. vrste 21.25. Krma: seno 100 do 112.50, detelja 150 do 187.50 Din za 100 kg.

g Nevarnost za izvoz žive živine. Pred dobrim mesecem sta protestirali avstrijska in čehoslovaška vlada pri ministrstvu za poljedelstvo in vode v Belgradu proti temu, da se iz naše države izvaža živina okužena na slina, ki in narklejevki ter sta zagrozili, da bosta, ako se taki primeri ponove, sploh prepovedale uvoz žive živine iz Jugoslavije. Na podlagi tega je izdalo ministrstvo za poljedelstvo in vode strogo odredbo glede izvoza živine. Kljub temu so prispeli v Avstrijo in Čehoslovaško še nadaljnji okuženi transporti in celo svinje, okužene po svinjski kugi. Zato obstoja sedaj nevarnost, da omenjeni državi sploh prepovevata uvoz naše živine.

CENE.

g Cene na žitnem trgu. Pšenica K 15.60, oves K 11.40, koruza K 12.—, moka 0 K 23.—, otrobi K 6.20.

g Gospodarska zveza notira sledeče cene: Gnojila: Kalijeva sol 42 odst. po 150 Din za 100 kg, kostni superfosfat z 18 odst. v vodi raztopene fosforove kisline po 250 Din za 100 kg, rudniški superfosfat z ca 16 odst. v vodi raztopne fosforove kisline po 160 Din za 100 kg, bela, razklejana kostna moka po 210 Din za 100 kg, tomaževa žilindra 18 odst. po 180 Din za 100 kg; cene veljajo pri odjemu originalnih vreč, pri vagonskih pošiljках se iste znižajo. — Krmila: Tropine po Din 4.50 za kg. Vreče po 50 kg. Oreheve tropine po Din 3.50 za kg, vsebujejo 42 odst. beljakovin in maščobe. Klajno seno po 4 Din. — Vin o gradniške in kmetijske potrebe: Drvesne škropilnice bakrene po 400 Din, medra galica po 11 Din za kg, žveplo, dvojno rafinirano po 4 Din za kg, trierji (žibi čistilniki) ti. Heid po 2000 Din, znamke IA, 2000 Din, znamke IB, mlatičnice na gepeljni pogon s sili in tresali po 6500 Din, na ročni pogon in gepeljni pogon po 4000 Din, gepelji na 36 obratov 4500 Din, na 24 obratov 4000 Din. Poleg tega so na razpolago vsakovrstni poljedeljski stroji, kakor: čistilniki (pajetini), plugi, poljedelske in travniške brane, kose in brusi, vodne žage, brzoparilniki, kovani žebliji, gnojilne sesalke, cevi, tehtnice itd.

g Pevišanje cen sladkorju. Iz Zagreba poročajo, da je sladkorni sindikat povišal cene sladkorju pri kg za 50 par. V Ljubljani izjavljajo nekateri trgovci, da se bo v kratkem podražil sladkor za do 4 Din pri kg. Iz kakšnega vzroka, ni znano.

g Naše novo hipotekarno posojilo v Švici. Pogajanja, ki se vrše med Državno hipotekarno banko in Societe de Banque Suisse, bodo skoro končala. Posojilo bo znašalo 10 milijonov švicarskih frankov.

Pogoji, pod katerimi se zaključi to drugo posojilo v Švici, bodo isti kakor pri prvem posojilu. Kakor je znano, je bilo zaključeno tega drugega posojila odloženo za daljši čas zaradi zahtev švicarskih finančnikov, da se podaljša koncesija elektrarne na Fali, pri kateri so Švicarji precej zainteresirani. Te ovire sedaj ni več, ker se je ugodilo zahtevi Švicarjev.

g Cene kožam in usnju. Iz Zagreba poročajo: Kupčija s sirovimi kožami popolnoma počiva. Cene: kože bosanskih buš 13 do 14, lahke domače 15 do 16, srednje 17 do 19, težke 22 do 23, telečje 32 do 33 Din. Cene so tekom prošlega leta narasle za približno 20 odstotkov. Usnje je stalo: kravji krupoul, težki 105 do 110, lažji 100 do 105, vache, lažji 68 do 72, težji 73 do 76, blank, črni 75 do 80, podplati 75 do 80, notranji podplati 60 do 65, boks 27 do 32 Din.

g Najvišja tarifa za dimnikarski obrt. Pokrajinska vlada je določila nastopni cenovnik za dimnikarski obrt v Sloveniji. Za enkratno ometanje: odprtega kuhinjskega ognjišča Din 3.50; navadnega prolaznega dimnika: a) v pritličju Din 3, b) za vsako nadaljnje nadstropje Din —.75; štedilnika z enim kotličem in eno pečico (vštevši dimno cev do 1 m dolžine) Din 3; štedilnika z enim kotličem in dvema pečicama (vštevši dimno cev do 1 m dolžine) Din 5.50; male železne peči (vštevši dimno cev do 1 m dolžine) Din 1.75; srednjevelike železne peči (vštevši dimno cev do 1 m dolžine) 2.25 Din; velike železne peči (vštevši dimno cev do 1 m dolžine) Din 3.—; izredno velike železne peči (vštevši dimno cev do 1 m dolžine) Din 3.75; cevi od vsakega metra Din —.75; majhnega kotliča v zasebnih hišah Din 1.—; srednjevelikega kotliča v zasebnih hišah Din 1.50; velikega kotliča v zasebnih hišah Din 1.75;

V nočnem času od dne 1. aprila do dne 30. septembra od 20. do 5. ure in od dne 1. oktobra do dne 31. marca od 18. do 6. ure se zvišujejo vse gorenje cene za 50 %. Za delo ob nedeljah in praznikih se računi k vsem gorenjim cenam še 50 % poviška.

g Zagreška vinska borza dne 2. jan. Belo kmečko, 8.25 odstot., iz Konjščine, postavno Zagreb, po Moligana, denar 3.25, blago 3.75. Staro belo, 11 odstot., iz Subotice, denar 5.75, blago 6.25. Novo belo in črno samoborsko, denar 4.50, blago 6.50. «Otele», črno, 12 odstot., franko Zagreb, denar 5, blago 5.25. Kupčije ni bilo nobene.

PROMET.

g Železniško omrežje v naši državi obsega 9340 km prog. Od teh spada 2600 kilometrov pod belgrajsko, 2500 km pod zagreško, 1900 km pod subotško, 1220 km pod sarajevsko in 1120 km pod ljubljansko železniško ravnateljstvo.

g Kredit za gradbo železnice Ljutomer — Ormož. Za čas od 1. julija 1923 do 31. marca 1924. je z zakonom o proračunskih dvajstvinah za mesece januar, februar in marec 1924 odobren kredit po 25 milijonov 300 tisoč Din.

g Ministrske palače. Železniško ministrstvo zgradi sebi palačo, ki bo stala 46 milijonov Din ali 184 milijonov kron, trgovsko ministrstvo pa si zgradi palačo, ki

bo stala 90 milijonov Din ali 360 milijonov kron. Plačali bomo te palače seveda mi prečani. Za naše domače potrebe pa ni našega denarja.

g Nad 15 tisoč pokvarjenih vagonov, ki se vsled tega ne uporabljajo v prometu, je v naši državi.

ZADRUŽNIŠTVO.

g Finančna moč zadružništva v naši državi. Koncem leta 1923 so imele zadruge v naši državi pri svojih zvezah 116 milijonov, 648 tisoč 834 Din hranilnih vlog. Vloge so se jim obrestovale po 5 do 9 odstotkov. Od zvez je bila najmočnejša Zadružna zveza v Ljubljani, ki je imela 63 milijonov 18 tisoč 948 Din hranilnih vlog in jih je obrestovala po 5 in pol odstotka, dajala pa svojim članicam kredit po 7 odstotkov.

g Gospodarska zveza v Ljubljani. Iz zadružne statistike za leto 1922 so zanimivi podatki o prometu gospodarske zveze v Ljubljani z najvažnejšimi gospodarskimi in življenjskimi potrebščinami. Gospodarska zveza je prodala v l. 1923. v kvintalih: 4990 pšenice, 513 ječmena, 2006 ovsa, 4621 sena, 4000 slame, 2900 otrobov, 3030 krompirja, 427 zelja, 788 fižola, 16.024 moke, 273 mila, 563 jesihove kisline, 160 suhega mesa, 3214 soli, 207 sode, 1700 petroleja, 1364 bencina, 2 karbida, 2000 špecerijskega blaga, 27 tisoč 937 cementa, 140.000 opeke, 1000 železnine, 38.000 tkanin, 373 kalijeve soli, 722 tomažve žindre, 4002 superfosfata, 340 kostne moke, 196 apnenega dušika, 629 modre galice, 530 žvepla in 155 rafije.

g Konzumne zadruge v naši državi. — Koncem leta 1922 je obstajalo v naši državi 1553 konzumnih zadrug, od katerih je bilo skoro polovico včlanjenih v Glavnem Savezu Srpskih Zemljoradniških Zadruga v Belgardu. V slovenskih zadružnih zvezah je bilo včlanjenih: v Zadružni zvezi v Ljubljani 82, v Zadružni zvezi v Celju 10, v zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani 15, v Gospodarski zvezi v Ljubljani 49 in v Zvezi gospodarskih zadrug za Slovenijo 7 konzumnih zadrug. Konzumne zadruge je po številu daleko presegalo število rajfajznovk, katerih je bilo koncem leta 1922 v naši državi 2479.

g Obrtno-pridebitne zadruge v naši državi. Koncem leta 1922 so bile včlanjene pri zadružnih zvezah nastopne zadruge: pri glavnem zadružnem savezu v Belgradu: ena obrtna zadruga (pletilska); pri Zadružni zvezi v Ljubljani: 3 čevljarske, 1 krojaška, 3 mizarske, 1 železoobrtna, 1 sodarska, 1 sitarska, 1 tiskarska, 12 raznih obrtov in 1 društvo; pri Zadružni zvezi v Splitu: 2 kleparski, 2 tiskarski, 2 plovitveni, 1 zavarovalniška, 1 delavska in 1 izseljeniška zadruga; pri Zadružni zvezi v Celju: 5 čevljarskih, 1 krojaška, 3 mizarske, 2 pletarski in sitarski, 1 tiskarska, 8 raznih obrtnih zadrug; pri Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani: 3 čevljarske, 1 mizarska, 2 železo in kovino obrti, 8 tiskarskih in 5 raznih obrtnih zadrug.

IZVOZ IN UVOZ.

g Izvoz lesa iz Slovenije je skoro popolnoma opešal, oziroma izvršujejo se še največ stari kupčijski zaključki. Tako za Italijo kakor za Švico so naše cene previsoke. Na italijanskih tržiščih nam je začela

zaradi tega zopet močnejše konkurirati Avstrija. Naš les pride predrag zlasti tudi zaradi visoke prevoznine. Pri sedanjem stanju je podoba, da se bodo morale cene lesu znižati.

RAZNO.

g Razširjenje falske elektrarne. Iz Belgrada poročajo: Obenem s pogajanjem glede novega posojila Državne hipotekarne banke so se vršili tudi razgovori o podaljšanju in razširjenju koncesije elektrarne v Fali. Predstavniki švicarske skupine, ki bodo te dni prispeli v Belgrad v zadevi posojila, bodo istočasno nadaljevali pogajanja z ministrstvom za poljedelstvo in vode o vprašanju podaljšanja koncesije. To podaljšanje koncesije se dovaja v zvezo z novimi investicijami, ki jih podvzema ta delniška družba glede daljnovoda do Trbovelj in pomnoženja turbin od 3 na 6. Elektrarna v Fali je dobila koncesijo leta 1911. na 60 let, vendar je koncesija začela veljati šele leta 1918, ko je bila elektrarna dovršena. Švicarji imajo pri podjetju 43 odstotkov delnic.

g Dohodki državnih rudnikov. Po izkazu generalne direkcije državnih rudnikov so znašali dohodki v prvih 11 mesecih 1923: v Bosni in Hercegovini 256,104.000 Din (čisti dobiček 58,500.000 Din), v Banatu, Bački in Baranji 55,627.000 Din (čisti dobiček 3,810.000 Din) senjski rudnik v Srbiji 20 milijonov Din (radi investicij brez čistega dobička), cinkarna v Celju 2,231.000 Din (čisti dobiček 1,200.000 Din). Skupaj so znašali kosmati dohodki vseh državnih rudniških podjetij 333,964.000 Din in od tega čisti dobiček 41,133.000 Din.

g Čebelarstvo v naši državi se sicer modernizira, toda število panjev nazaduje. V letu 1922 je bilo panjev: v Severni Srbiji 167 tisoč 195 (l. 1921 176 tisoč 174), v Južni Srbiji 56.636 (33.378), v Črni gori 16.134 (8202), v Vojvodini 33.638 (50.350), v Hrvatski 92.000 (103.207), v Dalmaciji 28.902 (12.711), v Sloveniji 49.720 (59.783), v Bosni in Hercegovini 77.350 (90.541). — Prihodek medu se ceni na leto preko 10 milijonov kilogramov. V Sloveniji se goji čebelarstvo najdovršenejše in zato se proizvajajo v Sloveniji v primeri s številom panjev mnogo večje količine medu nego v drugih pokrajinah. Vrhu tega je slovenski med v državi najboljše kakovosti. Iz tega se vidi, kaj naredi strokovna izobrazba. Prav zato, ker so naši kmetje v čebelarstvu bolj izobraženi kot na jugu, več dosežejo. Koliko bi naši kmetje lahko dosegli tudi še v drugih strokah (sadjarstvu, mlekarstvu, vrtarstvu), če bi se izobrazili! Torej: več izobrazbe!

SPALNICA kompletna, iz macesnov. lesa, lepo izdelana, malo rabljena, poceni naprodej. Več. Za Gradom 9, Ljubljana.

Bronaste zvonove
v liva

najceneje in z dobavnim rokom do 2 do 5 mesecev

Zvonarna in livarna
St. Vid nad Ljubljano

GOSPODINJA

POZOR, GOSPODINJA!

Da kdo ne pade v vodnjak, ga skrbno pokrivamo; da je varno hoditi preko mosta, ima most ograjo ali vsaj trden držaj; da se hribolazci ne ponesrečijo, je ob robu prepada napeta močna vrv, katere se oprimejo; da si ohranimo zdravje, skrbimo za tečho in zdravo prehrano; če zbolimo, imamo zdravila in zdravnika, da zopet ozdravimo. Toliko skrbimo in še mnogo več za naše telesne potrebe. — Toda, koliko pa skrbiš, ljuba gospodinja, ki podpiraš tri vogle pri hiši, in koliko paziš na nevarnosti, ki lahko uničijo srčno in dušno zadovoljnost tvojo in tvojih?

Najprej moraš zavarovati z močnimi ograjami svojo hišo, da ne pride kdo, ki bi uničil mir in zadovoljnost in tiho družinsko srečo v tvoji hiši. Kdo pa more to biti? Osebe, ki prihajajo po opravih v vas, na pogovor, po dober svet, ki prodajajo, kupujejo, zamenjajo itd. Le dobro jih poglej, kdo so! Saj imaš bistro oko in dober čut, da hitro spoznaš, s kakšnim namenom prihajajo! Bodi oprezna in pazi dobro, da ti ne zanesejo nepokoj v hišo!

Časopisi so dalje, ki prihajajo v hišo. Ali jih boš mogla sama spoznati, kakšni so, ker so tako prijazni in navidezno dobri? Vprašaj po njih vrednosti v izobraževalnem društvu ali v Marijini družbi; tam boš izvedela pravo. Ne hodi pa samo po svet, ampak ravnaj se tudi po njem!

V tvojo hišo pa prihajajo tudi razne knjige. O njih je bilo že govorjeno na tem mestu. Rečem ti le še tole: ne kupuj knjig, ki jih prinašajo prodajat v tvojo hišo razni tujci! Res je, da imajo morebiti lep in nedolžen naslov, namenjene pa so tvojemu in tvojih ljudi pohujšanju. Pravijo sicer, da te hočejo le poučiti, da ne boš tako nevedna o vsem tem, kar se godi po svetu. To pa sama dobro veš, kje najdeš pouk in resnično dobre svet. Drži se svojega društva, drži se cerkve in vere! Je vseeno, naj ti ti in podobni krivi preroki obetajo še tako lepe reči, eno je resnica: če si ostala doslej pošena, dobra in pobožna, si ostala le zato, ker si zvesto vršila svoje dolžnosti, ker si bila zvesta cerkvi, veri in svoji vesti. Kakor hitro pa stopiš s te poti, je konec miru, zadovoljnosti in sreče v tvoji družini pa tudi v tvojem srcu. — Torej: pozor!

KAKO JE RAVNATI Z ŽELEZNIMI LONCI.

Železni lonci, ki si jih nabavimo za drag denar zato, da bi bili trpežnejši kot lončeni, zahtevajo prav posebnega ravnanja. Predvsem pazi, da ne pristaviš k ognju lonca, dokler ni čisto do vrha poln; na ogenj pa ga ne postavljaš, dokler ni vsaj do polovice nalit z vodo. Drugače razpoka notranja belota (emajl), odstopi in se kmalu odkruši in odlučti. — Druga napaka pa, ki jo delajo kar vse gospodinjice po vrsti, je ta, da v vroč, razbeljen lonec, ki so ga pravkar izpraznile, vlijejo mrzle vode, ali pa v mrzel lonec vlijejo kropa. Taka hitra menjava toplote tudi povzroči razpoke na emajlu. Pomniti je treba, da je v vročem loncu treba pustiti vsaj še nekaj vroče vode, ako misliš doliti mrzle, ali vliči nekoliko mrzle vode, če misliš naliti vroče. — Razpoke na emajlu povzroča tudi premočno mešanje s kuhinjsko, ali suvanje in strganje z zajemalko. Kakor hitro pa dobi lonec razpoko, se lušči drobci za drobcem in ostane le še samo železo. Kako slabo pa je to, to ve vsaka gospodinja; perilo dobi rjaste madeže, jedi pa pust, železnat okus.

Ako rabiš odkrušen železen lonec še nadalje, — seveda ga rabiš, zlasti sedaj, ko so tako dragi — omij ga zmiraj dobro in osuši in obriši znotraj dobro s cunjjo, da ne ostane kaj vlage v njem, — se ne dela rja. Zelo pametno storiš, če pomitega povezneš, ako kuhaš v peči na drva, ki jih sušiš, ali na gorak štedilnik, kjer tudi naložiš par polenc, da se ti posuše za prihodnjo kurjavo. Na ta način se oteče in posuši in ti si prihraniš kuh. cunje. Tako jo sploh lahko rabiš vsaj par dni, a jo moraš, če brišeš z njo čisto mokro, pravkar pomito posodo, po enkratni rabi že vreči med umazano perilo. Ako tako ravnaj z loncem, ne bodo imele jedi pustega okusa.

Da ne dobiš rjastih madežev od železnega lonca na perilo, daj si napraviti iz pocinkane pločevine, ki ne zarjavi, mrežo, ki jo položiš na dno lonca. Skoro enako ti služi tudi mreža iz lesenih viter (rešeto). Na njo potem lahko brez skrbi vložiš perilo. Seveda pa moraš lonec kljub temu imeti snažen in ga oddrgniti znotraj s cunjjo ali papirjem, tudi s slamo, preden ga rabiš. Sicer postane voda od železa rumena in rja-

va, kar povzroča tisto nepriljubljeno rumeno barvo na perilu, ki je ne odpravi tudi ne plavka (intka).

Isto je pomniti tudi o snagi kotlov, naj si že bodo pralni (za žehto), ali tudi oni, v katerih kuhamo za živino; kajti tudi ž. vini ne ugaja železnat okus.

Pa tudi zunaj mora biti železen lonec snažen. Res je, da mu drgnjenje s peskom gotovo ne koristi, a snaga je tudi tu dobra reč. Če ima lonec celo skorjo saj in umazanosti, pač predolgo ne pride vročina do vsebine, čakati moraš in več kuriti. Zelo priporočajo, da oddrgnemo železne lonce zunaj s papirjem ali slamo, ter s tem odpravimo večjo umazanost že s suhega, da ga potem lahko še čedno umijemo.

Paziti je treba tudi, da lonec ne pade na tla, ali da ne sunemo vanj z drugim loncem, zlasti z ročem ali burkljami, ker je iz litega železa in se razleti.

KUHINJA.

Grahove pražolice. Skuhaj in zriblj pol kile krompirja in vmešaj vanj 3 žlice grahove moke ali juhiar moke iz kock. Pokusi, če je dovolj slano, naredi okrogle, 2 prsta debele plošče in speci v porvi na vreli masti. Z oljem je še bolj okusno. To je izdatna jed poleg kislega zelja.

Na ta način se naredijo pražolice iz kaše, ječmena, ovsene kaše. Ječmen je treba zvečer namočiti in skuhati, kašo je treba skuhati. Kdor ima mleka, namoči in skuha lahko na njem. Primeša se krompir in dišave in toliko moke, da drži vkup. Malo kvasnega prahu.

VIGRED.

Dekle, ali že veš, kako se naroča »Vigred«, dekliški list, Tvoje glasilo? Nauči se, naroči se! Tako lepega dekliškega lista še nisi imela! Vsak mesec boš našla v njem polno izvrstnih darov za glavo in srce, pa tudi za — roke. Naročiš pa takole! Kupi si dopisnico za 2 K, napiši na naslovno stran: Upravištvu »Vigred«, Ljubljana, Ljudski dom. Na drugo stran pa napiši: Naročam Vigred, dodaj pa svoj natančen naslov. Piši razločno! Oddaj karto na pošto in nekaj dni počakaj. Prišla bo pošta in ti bo prinesla »Vigred«. V njej boš našla položnico, ki jo boš potem lepo izpolnila, dala 25 Din za vse leto (ali pa 12 Din 50 par za pol leta) in oddala spet na pošto. Noben druge sitnosti ne boš imela, veselja pa veliko. Zakaj torej še čakaš, dekle? Bodi modra in ubogaj!

Jadranska banka d. d. Beograd

Dionička glavica: Din 60,000.000 Rezerva: Din 32,515.000

PODRUŽNICE: Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

AMERIKANSKI ODDELEK

AFILIRANI ZAVODI: Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar. — Frank Sakser State Bank, Cortland Street 82, New-York City. — Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

IZOBRAZBI

Sadjarstva se poprimite!

Zakaj pa baš sadjarstva? Zato, ker da je sorazmerno največ čistega dobička! S pridelovanjem poljskih sadežev, vinom itd. imate gotove večje in manjše stroške — včasih ne mnogo manjše, nego dobite za blago. Pri živini je pa še hujše. Saj sami pravite, da več požro, nego dobite za njo. Kje pa je vsakdanje delo z njo in pa večna skrb in tveganje?! Vsega tega pri sadjarstvu ni. Kar iztržite, je skoro čist dobiček, razen onih malenkostnih stroškov za snajenje sadnega drevja in spravljanje sadja. Pa še nekaj moramo posebno poudarjati. Dandanes živimo v drugačnih gospodarskih razmerah nego pred vojno. Za poljske pridelke imamo v državi mogočnega konkurenta, pri katerem v tem oziru sploh v poštev ne pridemo. Pri sadju je pa baš nasprotno! Tu smo pa mi na vrhu in bomo tudi ostali, ker jug ne prideluje jabolk in jih nikdar ne bo v taki množini in kakovosti, da bi mogel tekmovati z nami. Pri nas imamo namreč izrazito sadjarsko (zlasti jabolčno) podnebje in naša jabolka slove skoro po vsem svetu zaradi svoje lepe zunanosti, še bolj pa zaradi svojega izbornega okusa, ki se ne doseže povsod, zlasti pa ne v južnih krajih.

Človek bi sodil, da vse to že vsakdo ve in da po tem uravnava svoje gospodarstvo. Toda kako se moti, kdor tako misli. Neverjetno, pa vendar resnično je, da se za nobeno stvar naši kmetovalci v splošnem tako malo ne brigajo kakor baš za sadjarstvo. Mlado drevje bi tu in tam še zasejali, dasi tudi to brez pravega načrta in prevdarka. To je pa tudi vse! Kdo pa sadno drevje res goji, obdeluje, gnoji, varuje pred škodljivci itd.? Malo kdo! Redke častne izjeme! Zato pa je še toliko zanemarjenih sadovnjakov, zato so dobre sadne letine tako neredne, zato sadje ni tako, kakor bi moralo biti in zato se ne iztrži zanj toliko, kakor bi se lahko, ako bi drevje gojili tako, kakor gojimo poljske pridelke in vinograd. Žal, da se v sadjarstvu prepusti vse golemu slučaju. Naši kmetovalci sadjarji so mnenja, da kadar je letina za sadje, ga je dovolj brez vsakega dela, kadar pa ni letina, vse delo nič ne pomaga.

Zakaj pa je tako? Zakaj ima večina še dandanes taka kriva mnenja o sadnih letinah? Zato, ker se ljudje ne dajo poučiti, ker ne poslušajo pametnih nasvetov, zame-tajo strokovno izobrazbo — ne marajo za berivo, za predavanja, tečaje in druge za nje važne in koristne prireditve (sadne ogleda, razstave). Nečejo uvideti, da so nastopili drugi časi, da se je treba v marsičem poučiti, preokreniti in preorijentirati in da je brez strokovne naobrazbe vsak napredek nemogoč.

Zlasti v sadjarstvu je treba precej vedeti in znati, ako hočemo doseči kaj več, nego nam nudi sam gol slučaj. Tu imamo namreč opravka z rastlino, ki je silno različna že v plemenih, še bolj v sortah, pa tu

di v raznih lastnostih glede podnebja, zemlje, obdelovanja itd.

Da bi se laže širil pouk med sadjarji, se je pred tremi leti ustanovilo Sadjarsko društvo za Slovenijo, ki se je minulo leto razširilo v Sadjarsko in vrtnarsko društvo. To društvo izdaja strokovni list »Sadjar in vrtnar«, ki za bere nekaj čez 2000 sadjarjev. V Sloveniji pa imamo okoli 100.000 gospodarjev, ki se, oziroma bi se morali baviti s sadjarstvom. Za pouk se jih briga torej le 2 odstotka. Kaj pa ostalih 98 odstotkov? Mar ti niso potrebni pouka? — Ne marajo ga v svojo največjo škodo!

Minulo leto ste izšli dve slovenski sadjarski knjigi in sicer Humekov »Praktični Sadjar« in Belletov »Sadjarstvo«. Kako potrebno bi bilo, da bi jih bral vsakdo, ki hoče, da bi se mu dohodki iz sadjarstva pomnožili!

Ako boste radi brali, se bomo vsak teden malo pomenili o sadjarstvu.

Najvažnejše določbe zakona o taksah in pristojbinah.

(Dalje.)

7. Za zakupne pogodbe se plačuje taksa po trajanju in vrednosti zakupa 2%.

8. Za pogodbe v zameni se plačuje taksa kakor za kupne in prodajne pogodbe (glej točko 6).

Če so predmeti zamene enake vrednosti, se odmerja taksa od vrednosti enega zamenjanega predmeta; če pa so zamenjani predmeti neenake vrednosti, se jemlje predmet, katerega vrednost je večja.

Če se nepremičnosti zamenjavajo, zato, da bi se zemljišče zaokrožilo v poljedelske svrhe, to je, da se zloži obenem z drugim zemljiščem teh gospodarjev, se ne plača taksa po vrednosti, nego samo za navadno potrdilo ali taksa za listino.

Če je razlika vrednosti med obema zemljiščema večja od 50%, se ne smatra, da se je izvršila zaokrožitev, nego se v tem primeru pobere taksa kakor za kupne in prodajne pogodbe.

9. Za listine o posejilu se plačuje ½%. Izjeme zakon posebej določa.

10. Ako se terjatve in druge pravice, katerih vrednost je označena ali ki se lahko ugotovi, odstopijo ali prenesejo na druge osebe proti plačilu, se plača pristojbina kakor za kupne pogodbe. Če se pa za odstop ničesar ne plača, se pa pobere ona taksa kakor pri daritvah.

11. Za potrdila ali priznanice (pobotnice), s katerimi se potrjuje prejem lastne vsote ali lastnih predmetov v svojem imenu ali v imenu koga drugega, se plača po vrednosti prejetega predmeta ½%.

12. Za knjižice, v katere zapisujejo trgovci ali obrtniki poedinim osebam blago, ki so ga jim odpremili ali oddali, se plačuje taksa 1 dinar na leto.

13. Za zahtevo, da izvrši oblastvo prepis kake listine, se mora vložiti prošnja,

taksirana s 5 dinarji, za prepis sam pa je treba plačati 10 dinarjev od polovične pole v izvirniku; ako pa izvrši prepis stranka sama, se plača 2 dinarja od polovične pole v izvirniku.

14. Za potrditev ali overitev vseh listin, ki niso večje od ene pole, se plača 10 dinarjev, od vsake nadaljne pole, ki je preko ene pole, pa še 5 dinarjev.

Tudi za zahtevo potrditve ali overitve listine je treba vložiti prošnjo, taksirano s 5 dinarji.

Če izvrši prepis bodisi oblastvo, bodisi privatna oseba in postavi oblastvo na ta prepis samo svoj pečat in podpis, se vendar pobere taksa tudi za overitev.

15. Za poselsko knjižico s podpisom se plača 50 dinarjev.

16. Za dovolitev, da se izpremeni priimek, se plača 50 dinarjev.

17. Za zasebno objavo z bobnom ali z razglasom se plača v krajih do 5000 prebivalcev 10 dinarjev, v krajih pa, kjer je več nego 5000 prebivalcev, se plača 50 dinarjev.

18. Za preiskavo zaradi prodaje živine brez potrdila, se plača, če se izreče obsodba, 50 dinarjev.

19. Za vse vstopnice k prireditvam, kjer se ljudje zbirajo zaradi zabave in razvedrila, se plača taksa po 20% od vrednosti prodane vstopnice.

20. Za lovsko karto se plača kot taksa:

a) če kdo lovi brez psa, na leto 30 Din;

b) če kdo lovi z enim psom, na leto 40 dinarjev;

c) če kdo lovi z dvema psoma, na leto 50 dinarjev;

d) če kdo lovi s tremi ali več psi, na leto 60 dinarjev.

Kdor lovi brez lovske karte ali lovi z lovsko karto, ki ji je rok potekel, ali lovi s tujo lovsko karto, se kaznuje s petkratnim zneskom neplačane takse, kar pa ne izključuje kazni po posebnih zakonih.

Črtice iz sedanjih dni Cerkve

Nenavadno izpreobrnjenje. Dopisnik nemškega lista »Kirchenzeitung« je poročal koncem novembra 1923 iz Rima sledeče: Bilo je v začetku leta 1914. Tedaj sem zašel neko nedeljo dopoldne v vatikansko poslopje po svojih opravkih. Tu pa vidim, da so vse uglednejše osebe, s katerimi sem imel opraviti, nekam vznemirjene. Nekaj izrednega se je torej moralo zgoditi. In res! Tu zrem, da je neki romarski ogrski oddelek dobil potom avstrijskega poslanštva dovoljenje, da je smel biti zjutraj pri papeževi sv. maši. Med sveto mašo so kajpada vsi romarji, kot je to v vatikanu v navadi, prešli tudi sv. obhajilo. Ko pa je imelo biti konec obhajila, tedaj nastane v nekem kotu nenavaden šum. Zvedelo se je namreč, da je navzoč nekrščen ogrski jud, po poklicu inženir in da je tudi ta prejel iz papežev roke posvečeno hostijo. In res! Nič ni tajil, dejal je le, da je mislil na ta način vzbuditi najmanj pozornosti, če se ravna v vsem po drugih. Višek vznemirjenja pa je prišel, ko so to povedali papežu, ki je zahteval, da naj se mu pojasni, zakaj je nastal nemir in ko se je papež Pij X. ob tej novici bridko zjokal. Sicer se je prizadeti izgovarjal, da čuti že

dalj časa neko naguenje, da prestopi v katoliško cerkev, vendar so večina katoliki smatrali to izjavo kot prazen izgovor, s katerim se hoče lepega narediti in listi so kljub temu ostro pisali proti avstrijskemu poslaniku, češ, da je on največ zakrivil, da se je zgodil ta božji rop.

Že je minulo devet let, ko se nisem več spominjal tega dogodka. Pač vem, da sem se takrat tolažil, češ, ko bo tudi tega juda Bog kaznoval za njegov zločin, nisem pa niti oddaleč pomislil, da je tudi to delo božje Previdnosti.

V teh dneh pa sem dobil v roko list »Eucharistischer Völkerbund«. In glej, tu berem v svoje največje začudenje nadaljni potek življenja onega juda. Naj ga le kratko sporočim.

Od onega dne, ko je bil jud prejel ono sveto obhajilo, je rastle v njem vedno večje nagnjenje do katoliške Cerkve, začel je brati katoliške knjige, študiral je katoliško vero. Tako je sklenil, da prestopi v katoliško Cerkev. Toda vojska, njegova žena, srbska in boljševiška okupacija mesta, v katerem se je nahajal, ga je zadrževala do 1. 1920, ko je bil na tem, da stori odločilni korak. A glej! Sedaj se ga je lotila huda bolezen. Prepeljali so ga v Budapešto, kjer je bil operiran, vendar pa so zdravniki izjavili, da je neozdravljiv. Zakaj rak mu je že bil razjedel vsa jetra. Čudno je, da je to izjavo zdravnikov čisto mirno sprejel, češ, da se mu je Kristus tedaj, ko so ga narkotizirali prikazal in obljubil, da bo umrl kot kristjan. In res! Njegovo zdravje se je zboljšalo v začudenje zdravnikov toliko, da so ga mogli po preteku nekaterih dni odpeljati na njegov dom. Prišedši pa domov je takoj poklical katoliškega duhovnika, ki naj ga pouči v sveti veri toliko, kolikor je potrebno vsaj za prejem sv. krsta. In zgodilo se je. Nedolgo nato je bil krščen. Naslednjo nedeljo naj bi bil prejel še sv. obhajilo kot kristjan in sv. poslednje olje. Toda Bog je ukrenil drugače. Zdravstveno stanje se mu je nenadoma poslabšalo in umrl je, predno so mislili — vendar umrl kot kristjan. In še več! Pod vplivom milosti in nekaterih drugih izrednih okoliščin sta prišla do spoznanja resnice tudi njegova žena in neka njena prijateljica, ki sta se dali krstiti še v pričo mrtvega moža.

Književnost.

OBČINSKA UPRAVA,

ki je lansko leto izhajala kot priloga Domoljubu, se je letos ojunčila in se osamosvojila. Izšla je prva številka na osmih straneh in lepem, trpežnem papirju. Stane za posameznike Din 25, za občine 100 Din. Našim fantom in možem zelo nujno priporočamo, naj list pridno prebirajo in študirajo, zakaj mnogo, kar jim bo tudi gmotno koristilo, se bodo naučili iz njega. Naše občine bodo toliko samostojne, kolikor bolj izobražene odbornike bodo imele. In čim manj se razumevajo odborniki na občinske posle, tem bolj jih sučejo in mučijo višje oblasti — mnogokrat v občutno škodo občine in odbornikov. Nevedeža povsod izrabljajo in vedno gor plača. Naroča se pri upravi Občinske uprave,

LISTEK

Dekle z Močevja.

(Švedski spisala Selma Lagerlöf.)

(Dalje.)

Zopet je sedela nema in si belila glavo, dokler ni začel Gudmund govoriti o tem, da je sedaj njej naklonil svoje srce.

Toda to je smatrala za najhujšo nesrečo, da se je danes zgodilo. Hudo je bilo že to, da je tej koristni poroki grozilo, da se razbije, še hujše pa je bilo, da snubi tako, kot je ona.

»Ne, kaj takega mi ne smeš reči,« je zavpila in hipoma planila kvišku.

»Zakaj ti ne bi smel reči?« je vprašal Gudmund in prebledel. »Ali se godi tudi s teboj tako kot s Hildur? Se me bojiš?«

»Ne, ne zato.« — Hotela mu je pojasniti, da dirja v svojo lastno pogubo, pa je ni hotel niti poslušati.

»Slišal sem, da so živele včasih žene, ki so stale možem ob strani, če so prišli v stisko; dandanes ni več takih žensk.«

Helga je vztrepetala. Hotela mu je oviti roke okoli vratu, a obstala je mirna. Danes je morala ostati razumna.

»Res je, ne smel bi te isti dan, ko moram v jelo, prositi, da postaneš moja žena. Toda misel, da bi ti čakala name, dokler ne bi postal prost, bi mi dala moč, da bi vse najtežje pegumno prenašal.«

»Nisem jaz, ki naj bi čakala nate, Gudmund.«

»Vsi ljudje me bodo sedaj smatrali za zločince, za človeka, ki se napije in mori. O, to bi bil vsaj eden, ki bi me z ljubeznijo gledal. To bi me držalo pokonci bolj kot vse drugo.«

»Ti veš, Gudmund, da ne bom nikdar mislila drugače o tebi, kot dobro.«

Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna. Prva številka prinaša sledeče članke: Nekaj splošnih misli o oblastvih, s posebnim ozikom na avtonomna oblastva. Kako sestavljamo napoved za dohodnino. Izgon iz občine. Kako treba naložiti rekrutne spiske za mladeniče. Vprašanja in odgovori. Iz Županske zveze.

KATOLIŠKI MISIJONI.

Izšla je 4. in 5. številka tega lepega lista, ki ima namen med Slovenci zbuditi tako blagoslova polno misijonsko misel. Ta dvojna številka obsega 32 strani in prinaša sledeče članke: Misijonstvo na Slovenskem, Misijoni v Ugandi, Pismo s Kitajske, v katerem slovenski misijonar Jožef Kerec popisuje svojo misijonsko pot med kitajskimi roparji, Slovenski misijonar — mučenec pred 200 leti (Ivan Mesar, ki so ga zaprli v kletko iz bičevja, kjer je umrl), Češčenje kač, razne krajše zanimivosti in dogodbe iz misijonskih ležel, nadaljevanje povesti Noni in Mani ter Pogled po misijonskem svetu. Številko krasi 8 slik. List prav toplo priporočamo. Stane letno 10 Din in se naroča pri upravnistvu, Ljubljana, Tabor 12.

Helga je stala čisto tiho. Gudmundove prošnje so bile skoraj preveč zanjo. Ni vedela, kako naj mu uide. Toda Gudmund ni prav ničesar razumel in je začel misliti, da se je motil. Ona ne more občutiti zanj isto, kot on zanjo. Stopil je tesno k njej in jo pogledal kot bi hotel prodreti v njo.

»Ali ne sediš baš na tej skali, da lahko vidiš Nerlundo?«

»Da, res je.«

»Ne hrepeniš noč in dan tja?«

»Da. Toda ne hrepenim po kakem človeku.«

»In mene sploh nimaš rada?«

»O, da, toda poročiti se nočem s teboj.«

»Koga torej ljubiš?«

Helga je molčala.

»Per Marteussona?«

»Da, njemu sem rekla, da ga imam rada.« je odgovorila in je bila vsa izmučena.

Gudmund je nekaj časa stal mirno, nato pa je z razkačenim obrazom pogledal.

»Potem torej: Zdravstvuj! Sedaj greva vsak — svojo pot, ti in jaz.« je rekel in se z brzim skokom pognal navzdol in izginil med drevjem.

6.

Komaj je Gudmund izginil, je Helga hitela po drugi poti po hribu navzdol. Hitela je mimo Močevja, ne da bi obstala in hitela nato kolikor je mogla po gozdu navzdol na pot. Pri prvi hiši je prosila prebivalce, da bi ji posodili konja in voz, da bi se peljala v Alvakro. Rekla je, da velja življenje, da pride tja in je obljubila, da bo plačala. Vaški prebivalci so že prišli domov in so pripovedovali o izostali poroki. Vsi so bili divnjeni in so sočustvovali, zato tudi Helgi niso odrekli pomoči, ker se jim je zdelo, da ima važno poročilo za ljudi v Alvakri.

V Alvakri je sedela Hildur, Erikova hči, v mali sobici gornjega nadstropja, kjer je odložila svojo poročno obleko. Mati in še par drugih kmetie je stalo okoli nje. Hildur ni jokala, a bila je nenavadno tiha in blede; kot da mora vsak trenutek omedleti. Ženske so ves čas govorile o Gudmundu. Slabo so govorile o njem in so smatrale za Hildurino srečo, da se ga je iznebila. Nekatere so menile, da je pač Gudmund pokazal malo obzira do nevestinih staršev. Že na binkoštno nedeljo bi jim moral povedati, kako je z njim. Druge so rekle, kogar je čakala tako velika sreča, bi moral pač bolj paziti nase. In nekatere so častitale Hildur, da je ušla usodi poročiti takega, ki se zna tako do nezvesti napiti, da ne ve več, kaj dela.

Hildur je postala med temi pogovori nepotrpežljiva. Vstala je, da bi odšla iz sobe. Ko je prišla do vrat, je vstopila njena najboljša prijateljica, mlado kmetisko dekle in ji pošepetala:

»Spodaj je nekdo, ki bi rad govoril s teboj.«

»Ali je Gudmund?« je vprašala Hildur in v očeh ji je zažarel žarek življenja

»Ne, toda mislim, da je poročilo od njega. Nikomur drugemu kot tebi noče povedati tega, kar ima sporočiti.«

Ves dan je Hildur sedela in mislila, da mora kdo priti, ki bi naredil konec te nesreče. Ni mogla razumeti, da bi jo mogla zadeti tako silna nesreča. Mislila je, da se mora nekaj zgoditi, kar bi ji omogočilo, da bi zopet nadela venec in pajčolan, se peljala s svati v cerkev in se poročila. Ko je torej slišala o poročilu od Gudmunda, je bila takoj vsa vneta in je hitro letela k Helgi, ki je stala pred vrati in čakala nanjo.

Hildur se je sicer čudila, da je Gudmund poslal Helgo k njej, toda mislila je, da mogoče danes na praznik ni mogel dobiti drugega sla, in zato jo je prijazno pozdravila.

Pomignila je Helgi, da naj ji sledi v prostor, ki je služil za mlekarino in je ležal na drugem koncu dvorišča.

»Ne vem za drug prostor, kjer bi lahko govorila sama s teboj,« ji je rekla. »Hil- la je še polna ljudi.«

Kakor hitro sta bili notri je stopila Helga čisto tesno k Hildur in ji gledala v obraz.

»Predno kaj povem, moram vedeti, ali ljubiš Gudmunda, Hildur.«

(Dalje.)

Rosegger — Jos. Vole:

Krščeni cigan.

Obe deklini znotraj — sedemnajstletna hišna hči in nje sestrčna, triindvajsetletna kuhinjska dekla — sta hitro razume- li namero in se posvetovali v naglici, kaj storiti proti temu.

Kuhinjska dekla je hotela zadelati podstrešno okno, kar bi pa izdalo, da so ljudje v hiši in da se nimajo z čim drugim braniti. Hišna hči je bila pa te misli, naj le pride pobič pri strešni luknji noter, toda zabraniti se mu mora, da duri ne bo odprli. — Sprejete.

Drobni ciganezi pobič — že navajen takih telovadb — res spretno zleze skozi strešno okno, pa odleži na pod, se prekopicne, se hitro pobere in oprezno v temi tiplje naprej, prileze do stopnic, pleza naglo in tiho po njih dol in ko hoče v veži ziniti k vratom, se zaleti v razprostrta podstaknika deklinama. V hipu je bil zavrt kot dojenec, ležal pred njima in zgeniti se ni mogel in ne zakričati.

Tak, zdaj ga imata. Pa kaj začeti z njim. Če pobič ne pride nazaj in se ne oglasi, bodo s silo odprli vrata in potem varihinjama ne bo dobro! Vrh vsega se ma revše zadušiti. Tako sta premišljali.

Ob polzastrem oknu sta opazovali in videli, kako se je tolpa pričakovala jela zbirati pri vratih in zdaj gleda, kdaj se odpro. Možaki trdneje poprijemajo za svoje kolce, eden potegne izza ozkih hlač nekaj svetlega, bodalastega, in preizkuša konic tako, da jo zapiči v leseno steno. Samo tisti »sveti Janez« je samši obstal tam pri koritu. Vede se, kakor bi se hotel umiti.

»Ta svoj živi dan ne bo nikoli bel,« zašepeče hišna hči, ko z dekle gledata v veži skozi linico.

»Bi bilo tudi škoda,« pripomni dekla.

Tolpa pred hišo se vede vedno bolj grozeče. Dekla svetuje, naj bi pobiča porinili spet nazaj skozi strešno okno.

»Potem trusne na tla in je po njem!« ji dé hišna hči v pomislek.

»Ali bi ga bilo kaj škoda?« vpraša prva.

»Meni bi bilo le žal,« pravi ta, »ni kakor ščene.«

»Veliko boljše pa tudi ne,« takó prva.

»Človek je pa le,« pravi hišna hči, »in nič ne more za to, če njegovi starši kradejo kot srake. Jaz bi ga najrajši kar obdržala pa izredila. Ti bi videla, kakšen fant bi to zrastel iz njega.«

»Saj ga lahko izvališ in potlej vzameš,« se norčuje dekla.

»Kje pa je?« zašepeče hišna hči, kajti ozrla se je bila po ciganku, pa ga že ni bilo; pač pa prazna povoja. Ko sta pa spet pri oknu pogledali ven, je nagi pobič že letal med tolpo. — Bog večni vedi, kako je prišel ven? Zdaj se je ves trop obrnil drugam.

S polja sem je namreč prišel pastir, mlad močan fant. Ko je zagledal drhal, je počil z bičem in zavpil: »Kaj pa hoče ta sodrga pred mojo hišo?«

Tedaj so vsi stekli k njemu, in ko so možaki tiščali vanj zavoljo tiste reči v pipah, ki jo imajo cigani tako radi, so ga ženske obkladale z najslajšimi besedami, in ena ga je brž prišla za roko, da mu pove srečo.

»Magarile« je rekel veseli fant, »kaj za to, če me enkrat ena nalaže.«

Proti temu se je pa brž uprla ciganka z dolgim »Ohi!« in jela iz črt na dlan napovedovati njegovo bodočnost. — Zamera bo kmalu. Tudi bolezen pride. Neka ženska je vmes. Prijatelja ima, pa je hinavec. Ljubezen bo pa vseeno zmagala in z lepo, pridno ženo bo živel na tem domu, dosegel bo visoko starost in še čez stoletja bo njegov rod živel na tem gruntu.

»Na tem gruntu!« se zasmije fant.

»Ali grunt ni moj!«

»Kaj — kaj? Vi niste domači?« vpraša ciganka. »Saj imate poln žep!« Pa mu je pokazala na hlačni žep, kjer je bilo res nekaj hranjenega.

»Le ven s to rečjo!« dé fant. Pa je segla babnica željno v žep in izvlekla posušen mehur in v njem klopčič deževnih črvov.

»Viš, to so moje domače živali in vse premoženje,« se smeje pastir. »Sem jih nabral zunaj na polju. Opoldne — dobro zabeljeni — si povabljeni.«

Prevarana in razsrjena vsled praznega truda se ženske obrne drugam; tembolj pa zdaj druge planejo nanj, naj jih pelje v hišo in jim da mleka in kruha.

Z obema rokama mora tiščati pastir sltnice od sebe. Dopoveduje jim, da je mleko še na travniku, kruh pa na polju, če hočejo z njim žet in kosit.

Pomilovalno se mu režé, ko jim to predlaga. Kako more komu pasti ta misel v glavo, da bo cigan delal? Čemu je pa kmet?

Tisti »sveti Janez« se je medtem izgubil za gospodarskimi poslopji; podil se je na trati za dobro rejenim prešičem. Či-

sto na oglu ga je že imel, ko je podolž padel, za zadnjo nogo, pa prešič je zarjul, pastir priskočil pogledat, prešič ušel, cigan pa zatrjeval z otožnim nasmehom, da je hotel samo pokazati, kako se prešiči love.

»In zdaj veš, kako se ne love,« se je smejal pastir.

Tedaj so se vrnil drugi iz cerkve. Stari kmet se je prekrizal, ko je opazil pred svojo hišo to razmršeno sodrgo, potem jim vrgel nekaj krajcarjev, dvignil palico in jim ostro zapretil, če se ne poberó. Renče in žvrgolé in cvile se razvleče tolpa proti deželni cesti.

Tako sa bili deklini v hiši srečno rešeni in nista mogli dovolj dopovedati, v kakšnem strahu sta bili ta čas.

Ko so potem sedli h kosilu in je šla hišna hči z vrčem po vodo, je pa stal pri koritu tisti mladi cigan, ki je tako spominjal na svetega Janeza. S svojimi strašno lepimi očmi je gledal na deklo in jo prosil z glasom, kakor da pojo mrtvaški zvonovi, za požirek vode.

Dekle je pogledalo na njegove ustnice in se ji ni zdelo, da bi jim moral človek odreči dulec pri vrču, koder tudi drugi pijo. Poda mu vrč, on pa lokne samo požirek, položi potem roko na mehadravo srajco, ki mu pokriva prsa, in reče besedi: »Lačen! Lačen!«

Hišni hčeri se je tako zasmilil, da mu je dala nesti krožnik juhe in cmokov h koritu.

Ko so poklekli po kosilu domači ljudje v izbi okrog mize in klopi, da opravijo glasno skupno molitev, je naenkrat klečal med njimi tudi mladi cigan. Po strani je gledal na soseda in vse storil kakor oni. Po molitvi šele so ga opazili. Stresal je svojo črno grivo in potem skočil sklonjene glave in brez glasu — bil je namreč bos — pred hišnega gospodarja in pred njim dvignil roke.

»Kaj pa hočeš?« zarohni mož nad tujcem.

»Tukaj bill Tukaj bill!« zaprosi cigan sunkoma. »Nič beračil! Nič kradel! — Delal! Priden bill! Kristijan bill!«

»Kristijan!« pravi gospodar. »Kaj še nisi?«

Cigan žalosten odmaje.

»Kaj si še ajd?«

»Krstiti dal!« pravi črni fant s trepetajočim glasom in sklenjeni roki pomoli proti kmetu.

Mož začuden gleda na domače. »Tu ga imaš!« zamrmra. »To je pa nekaj novega.« Stopi k svoji ženi in govori z njo, potem sede za mizo in pomigne ciganu. Ta naglo stopi k njemu.

»Kako ti je pa ime?« ga vpraša kmet.

»Nič vem.«

»Kaj pa tvoji starši?«

Fant skomizgne z rameni.

»Pa kaj si do zdaj počel?«

»Okoli — okoli!«

»Torej resno misliš, fant?« mu zastavi gospodar vprašanje s strogim in dostojanstvenim licem, »ti sveto na to misliš, da bi postal kristjan?«

(Dalje prth.)

VAJENCA za čevljarstvo obrt sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. — Naslov pri upravi »Domoljuba« pod številko 77.

OD DANES IN VČERAJ

STARI LJUDJE.

V italijanskem mestu Siena je umrla te dni starka Savagni v visoki starosti 123 let! Šele zadnjih deset let je toliko opešala, da ni mogla iz sobe, v postelji je bila pa samo tri leta. Vesela je bila pa skoz. Sto let stara je še lahko brala, tek je imela pa do zadnjega izvrsten.

Sicer je pa dežela starih ljudi posebno Rusija; vidi se, da mrzav starosti ni nasproten. Tudi sicer razkričana Angleška in Škotska se ponašata z izredno starimi ljudmi. Znan je neki Parr, ki je dosegel častitljivo starost 131 let in je bil v starosti 100 let še na zatožni klopi zaradi javnega nasilstva. Ali pa Henry Jenkins, reven rudniški delavec. Sedemdeset let star je bil odpuščen, usmilili so se ga sorodniki in so skrbeli zanj. Znal je vse škotske narodne pesmi. Ko so mu pa sorodniki umrli, je bil spet sam in brez strehe, 120 let star; tedaj mu je njegovo rojstno leto priznalo majhno penzijo in dobival jo je 30 let. Občini se pa to dolgo in trdovratno življenje ni dopadlo in mu je penzijo spet odtegnila. Šel je v London in je tam deset let po ulicah beračil. 160 let starega se je vendar smrt usmili-la. Neki drug Anglež, Aleksander Maculoch, je pa dosegel 132 let.

Včasih se dolgo življenje kar nekam podeduje. Neki Vintenberžan je bil 134 let star, starejša njegova hči 109, mlajša pa 102 leti.

Tudi Francozi naštevajo par slučajev visoke starosti. Mornar Annibal Camox je postal 122 let star, čemur so se tembolj čudili, ker je bil do zadnjega nepoboljšljiv alkoholik. Stoindevetnajst let starega ga je prosil slavn slikar Horace Vernet, če ga sme naslikati. Znani pisatelj in učenjak Fontenelle je živel čez sto let in je še kot 98 letni starček delal vsak dan šest ur! Kakšen opomin za lenuhe!

Najstarejši je bil pa ogrski eigan Zoltan, še starejši kakor Jenkins. Služil je še v armadi princa Evgena Savojskega; postal je pa 187 let star. Vode ni nikdar pil, samo mleko, jedel je pa najrajši sadje.

Zaušnica, ki ni bila odmerjena. Nekdo, ki še ni bil v mestu, je šel v gledališče. Ko ga je neki prizor prav zanimal, je vstal in stol se je za njim zaprl. Ko se je hotel zopet vnesti, se je kaj neprijetno vsedel na tla. Misleč, da mu je njegov sosed od zadaj stol izpodmaknil, mu je priložil krepko zaušnico. »Vidite, to imate za izpodmaknenje stola!« Gotovo dotičnik nad neupravičenostjo kaznovanja še nikdar ni bil tako začuden.

n Gospodarsko-politični tečaji v novo-moški okolici se bodo vršili: 13. t. m. ob pol 2. uri pop. v Stopičah, za Stopiče in Podgrad; 14. t. m. v Toplicah za Toplice, Vavto vas in Sotesko; 15. jan. v Šmihelu za Šmihel in Prečino; 17. jan. v Gabrjih pri g. Gazvodi ob 10. uri dop. za Brusnice in orehovsko dolino; 18. jan. v Št. Petru za

Št. Peter, Šmarjeto in Belo cerkev; 19. jan. v Mirni peči za Mirno peč. — Toplicah, Šmihelu, Št. Petru in Mirni peči se začne tečaj ob 8. uri jutraj. — Predavatelja pridetja iz Ljubljane. Prosimo zaupnike, da agitirajo za obilno udeležbo.

DVA ČEVLJARSKA VAJENCA
sprejem. — IVAN JAMAR, BLED L 113

KUHARICA! Na večjem posestvu blizu Ljubljane se SPREJME žensko do 40 let staro, ki zna kuhati za družino in boljše, kruh peči in pospravljati sobe itd., ki je že bila v enaki službi na deželi. Biti mora poštena, pridna, vestna, mirna. Nastop službe koncem januarja. — Dopise na upravo »Domoljuba« pod šifro »POSTENA in PRIDNA 8256«.

PRI NAKUPU

pomladanskega, letnega blaga, za moške in ženske, perilo, šifoni, kotonina, kambrik, oksfort, cefir, cvilj, odeje (koce), garniture (posteljine) i. dr.

samo čehoslovaški izdelek

se priporoča domača trgovina

pri češniku

Opozorjam neveste in žene pri nakupu opreme (bališča). Cene znatno zmerne.

MIŠI, podgane, stenice in ščurki

morajo poginuti, ako uporabljate naša praškovna sredstva: proti mišim in podganam Din 1.50, za ščurke in stenice 10 Din, za molje 6 Din, proti mrčesu 3 in 7.50 Din, mast proti vsem 3 Din, mast proti vsem v obliki 7.50 Din, proti mrčesu 7.50 Din. Rečar za čiščenje mase 7 Din. Pošilja po povzetju. »Artes«, kem. laboratorij, M. Jankar, Zagreb, Petrinjska ulica 8/III.

Lisičje in vse druge kože

divjačine kupuje v vsaki množini celo leto
D. ZDRAVIČ, trgovina usnja, LJUBLJANA.
Florijanska ulica šte. 9.

Trboveljski premog in cement

vseh vrst dobite najceneje pri

H. Petrič

Ljubljana, Gosposvetska cesta 16. Telefon 343

Ceno češko perje!

1 kg sivoga skublja 65 D. polbel.
80 Din, belega 90 D. polbel.
100 in 120 D. melkega kot puh
150 Din in 180 Din, najboljša
vrsta 225 Din. Pošilja prosto carine proti
povzetju od 200 Din višje prosto poštnine.
Zamena in vrnitev dovoljena. Vzorci za-
stoni. D. pisi le na Benedikt Sachset, Lobez
št. 159 pri Plznu, Češka. Poštni paketi iz
Česke v Jugoslavijo rabijo okoli 14 dni.

**Kmečka
hranilnica
Radovljica**

obresuje
vloge po
7%

Za KOŽE DIVJAČINE

plačam najvišje cene!

L. ROT, krznarstvo, Ljubljana,
Gradišče 7. — Izdelava in zaloga KOŽUHOVINE!

Ugodna prilika!

Vsled smrti je NAPRODAJ MALO POSESTVO, pripravno za kakoga rokodelca, kakor: kovača, mizarja, kolarja ali krojača, ker teh rokodelcev v celi občini ni. — Naslov pri upravi lista pod 114.

2 harmoniki PRODAM, prav izvrstni, firme Lubas. — Pot v Rožno dolino 34, Ljubljana, »Pri ŠTEFANU«.

Tvrduka F. Fajdiga sin

mizarstvo in zaloga pohištva

Priporoča omare z ladelci in tudi visoke iz mehkega in trdega lesa, postelje, m-
droce, žimnice, žičnike,
stole, mize, sploh vso hišo
opravo dobite le v

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 17
po najnižjih cenah.

Čisto zastoni

dobite pri meni za mali trud blago za možko ali žensko obleko, kontenino, platno uro budilko i. t. d. — Pošljite mi v pismu za pošnjo znamko za odgovor in svoj natančen naslov.

Josip Batič, Litija 75

Na veliko!

Na malo!

Priporočamo **najboljše šivalne stroje GRITZNER**

za rodbinsko in obrtno rabo, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje. — Edino pri

Josip Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Žitni zavod v Ljubljani

dobavlja v poljubnih količinah

fino zmleto kameno sol

kakor tudi

kameno sol v kosih

po najugodnejših cenah.

Ker so zaloge soli v monopolnem skladišču do malega izčrpane, je v interesu ljudstva, da trgovine ne odlašajo z naročili.

— Dobava promptna. —